

ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİN HUKUKA AYKIRI PAYLAŞILMASININ NETİCELERİ

Consequences of Unlawful Sharing of Children's Personal Data

Eylül Ecem AKSOY*

ÖZET

Kişisel veriler; kişileri diğerlerinden ayırmaya yarayan ve kişileri belirleme niteliği olan bilgiler şeklinde ifade edilebilmektedir. Kişileri belirlemeye yarayan bilgiler çoğunlukla kişilere ilişkin birçok konuyu da kapsamaktadır. Bundan dolayı söz konusu bilgilerin üçüncü kişiler ile paylaşılıyor olması ya da üçüncü kişilerce işleniyor olması karşılaşılabilecek olan birçok olumsuz hali de beraberinde getirmektedir. Kişisel verileri işlenmiş olan ya da üçüncü kişilerle paylaşılmış olan kişinin çocuk olması halindeyse üstünde hassas ve de özenle durulması gerekli olan bir konudur.

2016 senesinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yürürlüğe girince kişisel verilerin korunması hakkı bağlamında birçok koruyucu nitelikteki hüküm kanunlarımıza dahil olmuştur. Kanunda kişisel verilerin hangi

Makale Geliş Tarihi / Date Received: 15.03.2025

Makale Kabul Tarihi / Date Accepted: 15.09.2025

* Avukat, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı Öğrencisi, E-posta: aksoy96eylul@gmail.com, eylulaksoy@hacettepe.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7906-1388>.

İşbu makale Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programının bir parçası olacak şekilde hazırlanmıştır ve yazarın Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması isimli doktora tezinin içeriğinden üretilmiştir.

koşullarla işlenebileceği, rızanın nasıl verilmesinin gerektiği, hukuka aykırılık olması durumunda bunlardan korunma yolları ifade edilse de, savunmasız olan ve de korunması gerekli olan çocuklar açısından ek koruma mekanizmaları bulunmamaktadır. Kişisel verileri işlenmekte olan çocukların koruması ergin kişilere göre daha özel nitelikteki hükümlerle sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Veri, VERBİS, Çocuğun Kişisel Verileri, Veri Sorumlusu, Veri İşleyen.

ABSTRACT

Personal data can be defined as information that distinguishes individuals from others and identifies them. Personally identifiable information often encompasses a wide range of issues related to individuals. Therefore, sharing such information with third parties or processing it by them brings with it many potential negative consequences. If the person whose personal data is processed or shared with third parties is a child, this is a sensitive and carefully considered issue.

With the enactment of the Personal Data Protection Law in 2016, many protective provisions regarding the right to personal data protection were incorporated into our laws. While the law specifies the conditions under which personal data can be processed, how consent must be given, and the means for protection in the event of unlawful violations, there are no additional protection mechanisms for children, who are vulnerable and in need of protection. The protection of children whose personal data is being processed is provided by more specific provisions than for adults.

Keywords: Personal Data, VERBİS, Child's Personal Data, Data Controller, Data Processor.

I. GİRİŞ VE SORUNUN ORTAYA KOYULMASI

Teknoloji geliştikçe kişisel veriler, yaşamımızın bütün alanlarında sıkça kullanmakta olduğumuz bilgiler durumuna gelmiştir. Bugünün teknolojik gelişmeleri sonucunda kişiler, gündelik yaşamlarının hemen hemen bütün alanlarında kişisel verilerin işlenmesine dair birçok durumla karşılaşmaktadır. İşlenmiş söz konusu verilere bütün insanlarca erişilebiliyor olması kişiyi maddi olarak ve manevi olarak olumsuz etkileyebilmektedir. Bundan dolayı

günümüz dünyasında verilerin işlenmesinin ve korunmasının önemi artmış durumdadır.

Teknoloji geliştikçe yaşantımızın hemen hemen tüm alanlarında işlenen kişisel verilerin özellikle kendilerini savunabilme şansları az olan çocuklar açısından ne şekilde korunabileceği konusu önemlidir. Çünkü çocukların olayları anlama düzeylerinin erginlere göre yetersiz olması çocukların kişisel verilerin işlenmesi sürecinde teknolojinin getirmiş olduğu riskleri anlayamamasına sebep olmaktadır. Bundan ötürü çocukların özellikle internette kişisel verilerinin hukuka aykırı işlenmesiyle cinsel istismara, tehdite, şantaja vb. suçlara maruz kaldıkları görülmektedir. Bunlarda çocukları manevi yönden kötü etkilemektedir.

Bahsedilen riskler ile tehlikeler dikkate alındığında çocukların etkili koruma mekanizmalarına ihtiyaçlarının olduğu açıktır. Uluslararası birçok mevzuatta çocukları koruyucu hükümler yer almasına rağmen 2016 senesinde yürürlüğe girmiş olan Kişisel Verileri Koruma Kanunu özelinde çocukları koruyucu hükümlere rastlamamaktayız.

Bu çalışma özelinde ilk olarak kişisel veri kavramına, daha sonra kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili genel kavramlara, sonrasında ise çocukların kişisel verilerine, çocukların kişisel verilerinin ihlal edilmesine ve bu ihlallere karşı başvurulabilecek hukuki yollara değinilmiştir.

II. KİŞİSEL VERİ KAVRAMI VE KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNE DAİR KAVRAMLAR

A. Genel Olarak

Kişisel veri bir kişiye ilişkin olan tüm verilerdir. Kişisel verilerin arz ettiği önem artık yadsınamaz bir duruma gelmiştir. Kişisel verilerin korunması, kişilerin hakları ile yakından ilgilidir, kişilerin onurunun ve kendi geleceklerini belirleme haklarının bir görünümü olarak karşımıza çıkmaktadır¹. Kişisel veri kişilik hakkının bir parçasını meydana getirmektedir². Çünkü kişisel veri kavramı ile esasında korunmak istenen değer, kişisel verilerin kendisi değildir, kişisel verileri meydana getiren

¹ Miray Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk* (İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2022), XXV.

² Rona Serozan, *Medeni Hukuk* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015), 455.

bilgilerdir³. Asıl olarak, gerçekte korunmak istenilen kişinin özel yaşamı ile mahremiyetidir. Bundan dolayı, özellikle insan haklarının gelişimine paralel şekilde son dönemlerde kişisel verilerin de korunması önem arz etmeye başlamıştır.

Bu çerçevede, AİHM, kişisel verilerin korunması kavramını AİHS m. 8’de yer alan “Özel Hayatın Gizliliği Hakkı” bağlamında değerlendirmektedir ve kararlarını buna göre vermeyi sürdürmektedir⁴. Bizim hukukumuz içerisinde kişisel veriler Anayasa m.20 ile korunmaktadır. Kişisel veriler, kişilik hakkının bir parçasını oluşturduğu için söz konusu hak kapsamında korunması gerekmektedir⁵.

Kişisel verilerin korunması hakkı, özel hayatın gizliliği hakkı bağlamında mı yoksa bu haktan ayrı bir hak şeklinde mi değerlendirmeye tabi tutulmalı noktasında başka başka fikirler bulunmaktadır⁶. DÜLGER⁷’in fikrine bakılacak olursa, kişisel veriler özel hayatın gizliliği hakkı bağlamında değerlendiriliyor olsa bile korumanın kapsamı bununla sınırlı değildir. Çünkü kişisel verilerin korunabilmesi için verilerin gizli tutuluyor olması gerekmemektedir. Aleni şekilde işleniyor olsa dahi, hukuka uygunluk koşullarına uyulmazsa, hukuka aykırılık meydana gelmektedir.

Kişilerin verilerinin devamlı toplanıp saklanması, kişilerin temel hak ile özgürlükleri arasında olan yaşama hakkının ihlal edilmesi sonucunu doğurabilmektedir. Alman Federal Anayasa Mahkemesi’nin kararlarından birinde ifade ettiği gibi⁸, tüm kişilerin geleceklerini belirleyebilme hakkı

³ Çiğdem Ayözger Öngün, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (Ankara: Beta Yayınları, 2019), 5.

⁴ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXV.

⁵ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXV.

⁶ Güçlü Akyürek, “Kişisel Veriler ve Özel Hayatın Gizliliği Hakkı,” *Suç ve Ceza Dergisi* 3, no. 3 (2011): 44.

⁷ Murat Volkan Dülger, “Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti,” *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, no. 2 (2014): 44-45.

⁸ Erhard Denninger, “Die Trennung von Verfassungsschutz und Polizei und das Grundrecht auf informationelle Selbstbestimmung,” *Zeitschrift für Rechtspolitik* (1981): 231, <https://www.jstor.org/stable/23416578>; Paul Schwartz, “The Computer in German and American Constitutional Law: Towards an American Right of Informational Self Determination,” *The American Journal Of Comparative Law* 37 (1989): 687, <https://doi.org/10.2307/840221>.

bulunmaktadır ve kişisel verilerin kişilerin rızası alınmaksızın toplanarak işlenmesi söz konusu hakkın ihlaline neden olmaktadır.

Kişisel veriler, bugün çeşitli alanlarda ve farklı kişilerce kullanılmaktadır. Bu nedenle verilerin artık ekonomik değere sahip olduğu söylenebilmektedir⁹. Örneğin, Whatsapp uygulaması ciddi bir fiyata satılmaktadır ve bu kişisel verilerin ekonomik bir değere sahip olduğunun önemli göstergelerinden biridir¹⁰. Sadece Whatsapp uygulaması değil, Nest, Netflix ve Spotify vb. uygulamalar da, kişisel veri bulundurdıkları için ciddi oranda ekonomik güçleri bulunmaktadır¹¹. Elbette ki bahsettiğimiz şirketlerin ekonomik yönden büyüyor olmasının nedeni kullanıcı kişilerin içeriklerinin ticaretinin yapıyor olmasıdır¹²; çünkü veriler şirketin büyüklüğünü göstermekte olan ispat araçları durumundadır¹³.

Kişisel verilerin ekonomik değerlerinin bulunmasındaki en önemli nedenlerden birisi, ticaret şirketlerinin çoğunun, müşterilerinin kişisel verileri bulunmaksızın iş yapamayacakları şekilde işletiliyor olmalarıdır¹⁴. Özellikle, yalnızca internetten satış yapmakta olan ya da hizmet sunmakta olan şirket sayısının artması, tüketicilerin adlarının, ikametgahlarının, e-postalarının ve telefon numaralarının veri sorumlusu şirketler ile paylaşılmasını zorunlu hale getirmiştir¹⁵. Tüketicilerin söz konusu verileri, sonrasında diğer şirketlerle paylaşılmaktadır ve söz konusu şirketlerin tüketim profillerini oluşturmaktadır¹⁶.

⁹ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXVI.

¹⁰ Paul M. Schwartz, "Property, Privacy and Personal Data," *Harvard Law Review* 117 (2004): 2078; Christopher Rees, "Tomorrow's Privacy: Personal Information As Property," *International Data Privacy Law* 3, no. 4 (2013): 2071.

¹¹ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXVII.

¹² Serpil Karlıdağ, "Ekonomi Politik Açıdan Kişisel Verilerin Korunması," *Amme İdaresi Dergisi* 46, no. 1: 128.

¹³ Karlıdağ, "Ekonomi Politik Açıdan Kişisel Verilerin Korunması," 131.

¹⁴ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXVII.

¹⁵ Mesut Serdar Çekin, "6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un Big Data (Büyük Veri) Ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi," *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 74, no. 2: 637.

¹⁶ Sedat Erdem Aydın, *AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2015), 89.

OECD'nin yayımlamış olduğu bir raporda kişisel verilerin oluşturmakta olduğu pazar daha belirgin durumdadır. Raporun içeriğinde, özellikle internetin gelişimiyle birlikte yeni pazarlar oluşmuştur ve bu durum kişisel verilerin pazarlanmasını kolay hale getirmiştir. Hatta ABD'de “data broker” ismindeki verilerin pazarlanmakta olduğu şirketler oluşmuştur. Bahsedilen şirketlerin başlıca faaliyetiyse, ellerine geçmiş olan verileri talep etmiş olan Experian, Docusearch, LexisNexis ve benzeri üçüncü kişilere satmak olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷. 2013 senesinde kişilerin adres bilgilerinin ½ dolara, doğum tarihlerinin 2 dolara, sosyal güvenlik numaralarının 8 dolara, ehliyet numaralarının 3 dolara, askerlik bilgilerinin 35 dolara satıldığı görülmektedir¹⁸.

Günümüzdeyse kişisel veriler sadece e-ticarete veya hizmetleri alabilmek için değil; bilgilere erişebilmeyi, dünyadan haberdar olabilmeyi ve de verimli hizmet alabilmeyi istemekte olan kişiler açısından da zorunlu olmuş durumdadır¹⁹. Bu durumdan ötürü, örneğin kişisel bilgilerini paylaşması zorunlu olan müşterilerin, kişisel verilerinin korunması kişilerin hem temel hakları ile özgürlüklerinin korunabilmesi hem ticaretin düzgün şekilde işleyebilmesi açısından önem arz etmektedir²⁰.

Bu anlatılanlara ek olarak, kişisel verilerin kullanımı birçok sektör açısından faydalıdır²¹. Kişisel verilerin kullanılması dijital pazarlamada, sağlık sektöründe, eğitim sektöründe, adalet hizmetinde, finans sektöründe, enerji sektöründe, altyapı hizmetinde, e-ticarete, imalat-sanayi sektöründe ve bunlar gibi birçok sektörde tasarrufu ve kar artışını sağlamaktadır²². Bankacılıkta ve finans sektöründe hizmet vermekte olan kuruluşların ortak havuzunda verilerin paylaşılmasının özellikle müşterilerin güvenliğinin

¹⁷ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXVIII.

¹⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXVIII.

¹⁹ Can Yavuz, *Unutulma Hakkı* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2018), 31.

²⁰ Habip Oğuz, “Elektronik Ortamda Kişisel Verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları ve Ülkemizdeki Durum,” *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, no. 3 (2013): 2.

²¹ Özer Deniz, “Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk”, XXVIII.

²² Paul Magrath, “Transparency, Data Protection and the Law Courts of the Future, Legal Information Management,” *Legal Information Management* 18, no. 2 (2018): 70–75, <https://doi.org/10.1017/S1472669618000166>.

sağlanması olmak üzere faydalarının bulunduğu söylenebilmektedir²³. Ek olarak, sağlık sektörü özelinde verilerin kayıt altında tutulmasının, hasta kişileri gereksiz olarak tetkik ile tahlil yapılmasından kurtarmakta olduğu, doktorların hasta kişilerin verilerine ulaşabilmesinin kolay duruma gelmesinin sonucunda hastalıkların teşhis edilmesinin hızlandığı, hasta olan kişilerin istedikleri doktorla verilerini kolaylıkla paylaşabilmesinden dolayı tedavi olma imkanlarının arttığı gözlenmektedir²⁴.

Bugün, kişisel verilerin kontrolünün çoğunlukla ticaret şirketlerinin elinde olduğu gözlenmektedir ancak esasında kişisel verilerin korunmasına olan ihtiyaç, söz konusu verilerin devlet ile devlete bağlı olan kurumlar ve kuruluşlar tarafından merkezi veri tabanının oluşturulması çabası sonucunda doğmuştur²⁵. Zira kişisel verilerin korunmasına ihtiyaç duyulmasının başlaması da kamu otoritelerince vatandaşlara ait kişisel verilerin kayıt altına alınmasının başlaması ile söz konusu olmuştur. Kişilerin verileri, ilk olarak devlet otoritelerince kamu hizmetleri ile kamu güvenliği²⁶ vb. nedenler ile kayıt altına alınmıştır ve saklanmıştır²⁷. Devletin kurum ile kuruluşlarının söz konusu verileri tek merkezde toplamaya çalışması, sonrasında endişelere neden olmuştur.

Bu durumun sonucunda, kişisel verilerin ilk olarak devlete karşı korunabilmesi için, yasal koruma sağlanabilmesi için tedbirler alınarak endişelerin ortadan kaldırılmasına çalışılmıştır. Kuşkusuz bütün devletler, yükümlülüklerini yapabilmek için kişilerin kişisel bilgilerine ihtiyaç duymaktadır²⁸.

İfade etmek gereklidir ki devletler, kamu hizmetinin istikrar ve verimini artırabilmek, kamunun güvenliğini sağlayabilmek, sahip oldukları yasal ödevleri yerine getirebilmek vb. nedenlerle vatandaşlarının kişisel verilerine

²³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXIX.

²⁴ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXIX.

²⁵ Viktor Mayer-Schönberger, "Delete, The Virtue of Forgetting In The Digital Age," *Princeton University Press* (2009): 73 vd, <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngq032>.

²⁶ Lynsey Dubbeld, "Protecting Personal Data In Camera Surveillance Practices," *Surveillance & Society* 2, no. 2: 546-563, <https://doi.org/10.24908/ss.v2i4.3363>.

²⁷ Peter Blume, "The Inherent Contradictions In Data Protection Law," *International Data Privacy Law* 2, no. 1 (2012): 33, <https://doi.org/10.1093/idpl/ipr020>.

²⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXX.

ihtiyaç duyabilmektedir²⁹. Örneğin, kısa bir süre öncesine kadar, Avrupa Birliği'nin 18 büyük veri tabanı; Amerika'nın ise 2.000 kriminal veri tabanı bulunmaktaydı; söz konusu veri tabanlarında binlerce kişiye ait birçok bilgi yer almaktadır³⁰.

Ancak devletler açısından kişilerin verilerini almak hizmetlerin ifa edilmesi için araç olmalıdır; doğrudan bir amaç olmamalıdır³¹. Hukuk devleti niteliğine uygun şekilde, hem kişisel verilerin korunması hakkı açısından hem de söz konusu hak sınırlandırılırken ölçülü olunmalıdır. Amaca uygun şekilde davranılmalı ve yasal düzenlemeler çerçevesinde hareket edilmelidir³². Kişilerin kişisel verilerinin korunması devletin yükümlülüklerinden birisidir.

Ülkemizdeki birçok devlet kurum ile kuruluşu vatandaşlara internetten hizmet sunmaktadır. Bu hizmetlerin başlıcası ise e- Devlettir³³. Böylelikle, vatandaşların hizmetleri alması hem daha hızlı hem de daha kolay olmuştur. Devletin öteki kurumları ile kuruluşları arasında bağlantının kurulması ile beraber söz konusu kuruluşların arasındaki veri aktarımı kolay hale gelmiştir. Hizmet veriminin ve kalitesinin artması hedeflenmektedir. Ancak söz konusu kuruluşlara ait internet sayfalarından bilgilerin alınabiliyor olması esasında vatandaşların birçok bilgisine ulaşılabilmesinin de önünü açmış durumdadır. Örneğin, e-Devlete girilirken kişilerin TC kimlik numaraları ile kendilerinin belirlemiş olduğu şifre gerekmektedir³⁴. Neticede, hem kullanıcıların işi kolaylaşmıştır hem de verilerin güvende tutulması bir ihtiyaç olmuştur.

B. Konuya İlişkin Kavramlar

1. Kişisel Veri

²⁹ Caitlin D. Cottrill ve Piyushimita Thakuria, "Privacy In Context: An Evaluation Of Policy-Based Approaches To Location Privacy Protection," *International Journal of Law and Information Technology* 22, no. 2 (2014): 181, <http://dx.doi.org/10.1093/ijlit/eat014>.

³⁰ Bert-Jaap Koops, "Forgetting Footprints, Shunning Shadows: A Critical Analysis Of The Right To Be Forgotten," *In Big Data Practice* 8, no. 3 (2011): 235, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1986719>.

³¹ Oğuz Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (İstanbul: Beta Yayınları, 2008), 125.

³² Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, 125.

³³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXX.

³⁴ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXI.

Kişisel veri kavramının kelime anlamına bakacak olursak, kişisel kelimesi “*kişi ile ilgili*” anlamında kullanılmaktayken; veri kelimesi ise “*bilgi*” anlamında kullanılmaktadır³⁵. Az sonra da ifade edileceği gibi, bir kişiye ait bütün bilgiler söz konusu bu kişinin kişisel verisini oluşturmaktadır³⁶. Kişisel veriler genel nitelikli ve özel nitelikli kişisel veri olarak ikiye ayrılmaktadır.

Kişilerin isimleri, yaşları, meslekleri, imzaları, sosyal medya hesapları, fotoğrafları³⁷, sağlıklarına ilişkin bilgileri, ibanları, e-mailleri, telefon numaraları³⁸, öğrenci kimlik numaraları, bilgisayarlarının IP adresleri³⁹, telefonlarının IMEI numaraları, biyolojik örnekleri ile genetik örnekleri⁴⁰, kan grupları, kredi kartlarına ilişkin bilgiler⁴¹, GBT ile adli sicil kayıtlarına ilişkin bilgileri⁴², sınav puanları⁴³, sosyal medyadaki paylaşımları⁴⁴ vb. her çeşit verisi, o kişinin genel nitelikli kişisel verisidir⁴⁵.

Kişilerin ırkı ile etnik kökeni, derneklerdeki ve sendikalardaki üyelikleri, dini inançları ile felsefi inançları, kılık kıyafetleri, sağlıklarına ilişkin bilgileri, cinsel hayatları vb. korunması diğer bilgilerden daha fazla önem arz etmekte olan veriler özel nitelikli kişisel verileridir⁴⁶.

³⁵ <http://www.tdk.gov.tr/>, (E.T.:25.02.2025)

³⁶ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXIV.

³⁷ Aydın Akgül, “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi” (Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2013), 8.

³⁸ Yargıtay 12. CD, E. 2014/11621, K. 2015/568, 19.1.2015; Yargıtay 12. CD, E. 2014/11879, K. 2015/22, 12.1.2015, www.kazanci.com.tr, (ET: 25.02.2025).

³⁹ Nafiye Yücedağ, “Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı Ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri,” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXXV, no. 2 (2017): 767.

⁴⁰ Yargıtay 12. CD, E. 2014/9544, K. 2015/46, 12.01.2015, www.kazanci.com.tr, (ET: 25.02.2025).

⁴¹ Yargıtay 12. CD, E. 2013/10672, K. 2013/15772, 10.06.2013, www.kazanci.com.tr, (ET: 25.02.2025).

⁴² Yargıtay 12. CD, E. 2013/30385, K. 2013/14157, 09.06.2013, www.kazanci.com.tr, (ET: 25.02.2025).

⁴³ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5506/2019-188>, (ET: 25.02.2025).

⁴⁴ Murat Volkan Dülger, “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması,” *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 2 (2016): 107.

⁴⁵ Yücedağ, “Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı Ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri,” 767.

⁴⁶ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXV.

Özel nitelikli kişisel veriler hakkında mevzuat ile öğretide terim birliği bulunmamaktadır⁴⁷. AB düzenlemeleri; “*sensitive data*”, “*special category of data*”, “*special data*” şeklinde tanımlamaktadır. Bizim hukukumuzda metinlerin bazılarında “*hassas veri*” bazılarında ise “*özel nitelikli kişisel veri*” ifadeleri bulunmaktadır⁴⁸. Bu makale özelinde KVKK’daki terimlere yer verilecektir.

KVKK ile öğretideki tanımlar incelendiğinde kişisel veriler tanımlanırken kişiler arasında yaş, ehliyet vb. hususlara göre ayrımlar olmadığı, tüm kişilere yönelik genel nitelikte bir düzenlemenin yapıldığı görülecektir. Bundan ötürü çocukların kişisel verilerinin tanımında da bir ayrım yapılmadan çocukları belirli ya da belirlenebilir kılabilen bütün bilgiler çocukların kişisel verileri olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda çocukların sesleri, videoları, yaşları, sağlık durumları, fotoğrafları, eğitim durumları, kimlik bilgileri vb. verileri çocukların kişisel verilerine örnek gösterebiliriz. Saydığımız bahsedilen veriler sınırlı sayı ilkesine tabi değildir somut olay göz önünde tutularak çocukları belirli ya da belirlenebilir kılabilen veriler kavram içinde değerlendirmeye tabi tutulabilir ve kapsamının genişletilmesi mümkündür⁴⁹.

Kişisel verilerin paylaşılması mahremiyet kavramıyla ilgilidir⁵⁰. Mahremiyet hakkı ise kişilik hakları arasındadır⁵¹. Çocuklar açısından kişilik hakkına sahip olmaları bakımından erginlik, yaş, ehliyet vb. yönlerden ayrımlar olmadığından ötürü çocukların da mahremiyet hakkına sahip olduğu kabul edilmektedir⁵². Çocukların mahremiyet hakkı BM Çocuk Hakları Hakkında Sözleşmesi m. 16’da “1. Hiçbir çocuğun özel yaşantısına aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz. 2. Çocuğun bu tür

⁴⁷ Cemil Kaya, “Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi,” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXIX, no. 1-2 (2011): 318.

⁴⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XXXV.

⁴⁹ İlknur Deniz, *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 119.

⁵⁰ Ömer Ali Girgin ve Seray Gönal, “Çocuğun Kişisel Verilerinin Sosyal Medyada Ebeveyn Tarafından Paylaşılmasının Hukuki Sonuçları,” *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 11, no. 44 (2020): 102.

⁵¹ Rona Serozan, *Çocuk Hukuku* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017), 1.

⁵² Canan Erdoğan, “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında),” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 21, no. Özel sayı (2019): 2449.

müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.” denilerek koruma altına alınmış durumdadır. Söz konusu sözleşme incelendiğinde çocukların kişisel yaşamlarının ebeveynleri de dahil olmak üzere herkese karşı koruma altına alındığı görülmektedir⁵³.

Kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılması kişilerin gizli kalma hakkını yani mahremiyet hakkını ihlal ettiğinden kişilik hakkını da ihlal etmektedir. Kişisel veriler kişilik hakkının korumakta olduğu değerlerden biridir⁵⁴.

Ebeveynlerin internet üzerinden çocuklarının kişisel verilerini youtuberlık, blog yazarlığı, içerik üreticiliği vb. isimler altında paylaşımları çocukların mahremiyet hakkını, kişilik hakkını ihlal etmektedir. Çocuğun kişilik hakkının korunmasını ve çocuğun yönlendirilmesini anne ve baba velayet hakkı sayesinde yerine getirmektedir⁵⁵. Çocuğun kendi kişilik haklarını koruma gücü bulunmadığından ötürü çocuğun üçüncü kişilere ve hatta anne babasının istimarına karşı korunması gerekmektedir⁵⁶.

2. İlgili Kişi

Kişisel verileri işlenen gerçek kişiye “*ilgili kişi*” denilmektedir. KVKK’da sadece gerçek kişiler ilgili kişi olarak kabul edilmiştir. Kanunda tüzel kişiler kapsam dışında bırakılmıştır. Bundan dolayı, sadece gerçek kişinin kişisel verileri KVKK kapsamında korunmaktadır. Tüzel kişilerin verileri KVKK kapsamında korunmamaktadır, somut olayın şartlarına bakılarak diğer kanunlarca korunmaktadır. Veri sorumlusunun verilerin işlenmesi sırasında KVKK m. 4’te ki ilkelere uyması gerekmektedir. İlgili kişi bilgilendirilme hakkına sahip olduğu için veri sorumlusunu söz konusu verileri işlerken Kanun’da ki ilkelere uyup uymadığı konusunda denetleyebilme yetkisine sahiptir⁵⁷.

KVKK m. 11’de sadece gerçek kişinin kişisel verilerinin korunabileceği ifade edildikten sonra, ilgili kişinin haklarına yer verilmiştir. Söz konusu haklardan ilki, kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenebilme ile kişisel verileri işlenmiş ise bu duruma ilişkin bilgileri talep edebilme hakkı olarak

⁵³ Girgin ve Gönal, “ Sosyal Medya,” 103.

⁵⁴ Girgin ve Gönal, “ Sosyal Medya,” 103.

⁵⁵ Anna Schimke, “Rechtliche Rahmenbedingungen Der Veröffentlichung von Kinderfotos Im Netz Durch Eltern,” *Neue Zeitschrift Für Familienrecht*, no. 19 (2019): 854.

⁵⁶ Schimke, “Rechtliche Rahmenbedingungen,” 855.

⁵⁷ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVI.

karşımıza çıkmaktadır. İlgili kişi, veri sorumlusuna müracaat ederek, kişisel verilerinin işlenme durumunu, verilerin kaynağını, alıcı kişileri sorabilmektedir⁵⁸.

İlgili kişiye böyle bir hak verilmesinin başlıca nedeni, ilgili kişinin kişisel verilerinin aktif biçimde korunmasını sağlayabilmektir⁵⁹. Çünkü yalnızca kişisel verileri konusunda bilgisi bulunan ilgili kişi, kişisel verilerinin işlenmesinden dolayı sahibi olduğu haklarını kullanabilmektedir⁶⁰.

İkinci hak ise, kişisel verilerinin ne amaçla işlendiğini ve amaca uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığını öğrenme hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hakkın kullanılmasının neticesinde ilgili kişi, veri sorumlusunun vermiş olduğu bilgilere dayanarak veriler işlenirken ilkelere aykırılık tespit ederse müdahale edebilmektedir. Avrupa Birliği, üyesi olan devletlere, veri sahiplerine kişisel verilerinin işlenip işlenmediğine veya ne şekilde işlendiğine ilişkin bilgileri paylaşmayı zorunlu tutmuştur, özetlemek gerekirse kişisel verilere erişim yükümlülüğünü getirmiş durumdadır⁶¹.

Üçüncü hak ise, yurt içinde ya da yurt dışında kişisel verilerin aktarılmakta olduğu üçüncü kişileri bilme hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yurt içine aktarımın açık rıza bulunmadan yapılması için Kanun'da ifade edilen hukuka uygunluk nedenlerinden birisinin olması gerekmektedir. Yurt dışına aktarım yapılmasıysa, Kanun'da yer alan çeşitli hükümler saklı kalmak kaydı ile, hukuka uygunluk nedenlerinden birinin olmasına ve yabancı ülkelerde yeterli düzeyde korumanın bulunmasına bağlıdır. Söz konusu koruma bulunmuyorsa ilgili yabancı ülkedeki ve ülkemizdeki veri sorumlularının asgari şekilde korumayı yazılı biçimde taahhüt etmeleri ve Kurul'un izninin bulunması durumunda, ilgilinin rızası bulunmaksızın yapılabilir⁶².

Dördüncü hak ise, kişisel verilerin eksik ya da yanlış şekilde işlenmesi durumunda bu durumun düzeltilmesini isteme hakkı olarak ifade

⁵⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVI.

⁵⁹ Nilgün Başalp, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2004), 49.

⁶⁰ Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, 229.

⁶¹ Sandra Wachter, "The GDPR and The Internet Of Things: A Three-Step Transparency Model," *Law, Innovation And Technology* 10, no. 2 (2018): 274, <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3130392>.

⁶² Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVII.

edilebilmektedir. Söz konusu hakkın kullanılması neticesinde ilgili kişi, kendi kişisel verilerinin yanlış ya da eksik işlendiğini fark etmişse, veri sorumlusundan bu durumun düzeltilmesini talep edebilmektedir⁶³.

Beşinci hak ise, kişisel verilerin yok edilmesini ya da silinmesini ve söz konusu işlemlerin kişisel verilerin aktarılmakta olduğu üçüncü kişilere bildirilmesini isteyebilme hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır⁶⁴. İlgili kişinin kişisel verilerinin silinmesi için bir istemi olursa, veri sorumlusu, isteme konu olan kişisel verileri silebilir, yok edebilir ya da anonim duruma getirebilir⁶⁵. Veri sorumlusu, ilgili kişinin istemini en fazla 30 gün içinde sonuçlandırarak, ilgili kişiye bilgi vermelidir.

Veri sorumlusunun, şu an aktif olmayan ilgili kişinin kişisel verilerinin silinmesi konusunda ki istemini yerine getirmezse Kurul, veri sorumlusunun tabi tutulduğu mevzuat gereğince işlemiş olduğu kişisel verileri on yıl boyunca muhafaza etme zorunluluğu olduğunu ifade etmiştir. Bu anlatılanlara ek olarak aktif olmayan ilgili kişilerin kişisel verilerinin KVKK m.4'te yer alan genel ilkelere uygun şekilde saklama amacının dışında işlenmemesinin gerekli olduğu yönünde veri sorumlusunun talimatlandırılması konusunda karara varılmıştır⁶⁶.

⁶³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVII.

⁶⁴ Burada Yönetmelik m. 11'de söylendiği gibi, veri sorumlusunun kişisel verileri saklaması yükümlülüğü bakımından zaman açısından sınırlamaya özen gösterilmelidir.

⁶⁵ Bu konudaki Kurum'un kararına bakılacak olursa bkz. "Kanunun 11 inci maddesi uyarınca, ilgili kişinin tüm kişisel verilerinin silinmesi veya yok edilmesi talebinin, işlenmesini gerektiren sebep ortadan kalktığı halde; Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası gereği veri sorumlusu tarafından yerine getirilmediği, kişinin silme talebinin üzerinden makul süre geçmesine rağmen söz konusu kişisel veri işleme faaliyetine Kanunun 5 inci maddesinde yer alan şartlarından herhangi birine dayanmaksızın devam edildiği, bu durumun ise Kanuna aykırılık teşkil ettiği, bu kapsamda Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası hükümleri gereğince kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesini önlemek amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli teknik ve idari tedbirleri almadığı kanaatine varılan veri sorumlusu hakkında Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 75.000 TL idari para cezası uygulanmasına", <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6911/2020-379>, (ET: 27.02.2025).

⁶⁶ Söz konusu karar için bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5415/Ilgili-Kisinin-Kisisel-Verilerinin-Silinmesi-Talebinin-Yerine-Getirilmemesi>, (ET: 27.02.2025).

Altıncı hak ise, işlenmiş verilerin sadece otomatik sistemler vasıtası ile analiz edilerek kişinin kendi aleyhine bir netice ortaya çıkarsa, bu neticeye itiraz etme hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili kişinin KVKK m. 11'deki söz konusu hakkı kullanabilmesi iki unsurun bulunmasına bağlıdır. Öncelikle, ilgili kişinin verilerinin otomatik sistemler vasıtası ile analiz edilmiş olması gerekmektedir. İkinci olarak ise, yapılmış bu analizin neticesinde ilgili kişi aleyhine bir netice meydana gelmelidir⁶⁷.

KVKK'nın gerekçesinde söz konusu hakkın bulunmasının amacı ise, bir çalışanın performansı otomatik sistem vasıtası ile analiz edilip işçinin aleyhine bir netice meydana gelirse işçinin bu neticeye itiraz edebilme hakkı şeklinde açıklanmaktadır. İşlenmiş veriler sadece otomatik sistem vasıtası ile analiz edilmediyse ya da bahsedilen şekilde analiz edilse bile kişinin kendi aleyhine bir netice meydana gelmemiş ise ilgili kişinin bu kapsamda bir hakkı bulunmayacaktır⁶⁸.

Yedinci hak ise, kişisel verilerin kanuna aykırı şekilde işlenmesi nedeniyle zarar görmesi durumunda zararın giderilmesini isteme hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili kişi, kişisel verilerinin hukuka aykırı şekilde işlenmesinden ötürü zarar görmüşse zararının giderilmesini veri sorumlusundan isteyebilmektedir⁶⁹.

Çocuğun ilgili kişi olduğu durumlarda tartışılması gereken önemli bir konu da çocuğun rıza verip vermediği ya da rıza verdi ise, bu rızanın geçerli olup olmadığıdır. İlgili kişinin rıza vermesi hem TMK'da ki kişilik hakkına saldırı hükümlerinde hem de KVKK m. 5/1 gereğince kişisel verilerin işlenmesi bakımından hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilmektedir⁷⁰. Rızanın açık ve özgür irade beyanı ile verilmesi gerekmektedir⁷¹. Ahlaka aykırı şekilde verilmiş rıza geçersiz olmaktadır⁷². Rızası geçerli kabul

⁶⁷ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVIII.

⁶⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXVIII.

⁶⁹ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXIX.

⁷⁰ Kemal Atasoy, "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası," *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, no. 3 (2016): 290.

⁷¹ Atasoy, "Kişilik Hakkı," 290.

⁷² Atasoy, "Kişilik Hakkı," 290.

edilebilecek kişinin tam ya da sınırlı ehliyetli olması gerekmektedir⁷³. Tam ehliyetsiz kişilerin verdikleri rıza geçersiz olmaktadır⁷⁴. Bu kişiler adına rıza vermesi gereken kişi ise kanuni temsilcisidir⁷⁵. Fakat saldırının kanuni temsilciden geliyor olması halinde kanuni temsilci tarafından çocuk adına verilmiş olan rıza geçersiz olmaktadır. Sınırlı ehliyetsiz olan kişilerin vermiş oldukları rıza ayırt etme güçleri olduğu için geçerli kabul edilmektedir. Ayırt etme gücü bulunan küçükleri bu gruba dahil edebiliriz. Ayırt etme gücü bulunan çocuklar özgür iradeleri ile rıza verdiklerinde geçerli olmaktadır. Bu noktada aranmakta olan ayırt etme gücü, verilmiş olan rızanın anlamını ve sonucunu idrak edebilme olarak anlaşılmalıdır⁷⁶. Çocuk vermesi gereken rızanın anlamını idrak edemeyecek durumdaysa, neticelerini öngöremediye vermiş olduğu rıza hukuka aykırılığı yok etmemektedir⁷⁷. Çocuğun kişisel verileriyle ilgili rızasına dair özel nitelikte bir düzenlemeye de Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) içerisinde rastlamaktayız⁷⁸.

Peki ilgili kişi çocuk olduğunda, ebeveynleri ile çocuk arasında menfaat çatışması olursa ebeveynlerine karşı ne gibi yaptırımlar uygulanması gerekmektedir? Kanun, çocuk haklarının ihlal edilmesi halinde başvurulabilecek tedbirler açısından hâkimin takdir hakkını oldukça geniş tutmuştur. Kanun'da yer alan “...çocuğun korunması için uygun önlemleri alır.” (TMK m. 346) ve “...ana ve baba veya çocuğun istemi üzerine hâkim aynı önlemleri alabilir.” (TMK m. 347/II) maddelerinde hakime tanınmış olan takdir hakkı açıkça görülmektedir. Hâkime verilmiş bu takdir hakkının içermiş olduğu tedbirlere anne ve babanın ihtar edilmesi, anne ve babadan ihlalin sonuçlarını ortadan kaldıracaklarına dair bilgi istenmesi ve de çocuğa

⁷³ Serap Helvacı, *Gerçek Kişiler* (İstanbul: Legal, 2016), 146.

⁷⁴ Mustafa Dural ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt:2 (Kişiler Hukuku)* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019) 110.

⁷⁵ Selahattin Sulhi Tekinay, *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992), 259.

⁷⁶ Murat Akdi “Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlanmasından Doğan Sorumluluğu,” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan Özel Sayısı 22, no. 3 (2016): 134.

⁷⁷ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 105.

⁷⁸ Söz konusu GDPR m. 8’e göre; on altı yaşından büyük çocukların kişisel verilerinin işlenmesi için verdikleri rıza geçerlidir, fakat üye olan ülkelerin yapabilecekleri düzenlemeler ile söz konusu yaş sınırının on üç yaşına kadar indirilebilmesi mümkündür, on üç yaşından küçük olan çocukların ise ebeveynlerinin rızasının olması gerekmektedir.

eğitim kayyımı tayin edilmesi örnek verilebilmektedir⁷⁹. İkinci olarak da belli koşullar çerçevesinde çocuğun ebeveynlerinden alınması tedbiri de düzenlenmiş durumdadır. “Çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya çocuk manen terk edilmiş hâlde kalırsa hâkim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile yanına veya bir kuruma yerleştirebilir. Çocuğun aile içinde kalması ailenin huzurunu onlardan katlanmaları beklenemeyecek derecede bozuyorsa ve durumun gereklerine göre başka çare de kalmamışsa, ana ve baba veya çocuğun istemi üzerine hâkim aynı önlemleri alabilir.” (TMK m. 347/I-II). En son söz konusu tedbirlerin çocuğun üstün yararını koruma konusunda yetersiz kalması ya da kalabileceğinin öncesinde görülmesi üzerine iki nedene dayanarak velayetin kaldırılması mümkündür⁸⁰. Velayetin kaldırılmasına dair özel nedenler şunlardır: “1. Ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi. 2. Ana ve babanın çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savsaklaması.” (TMK m. 348/I-II). Anlaşıldığı gibi velayetin kaldırılması yalnızca son bir çare olarak düzenlenmemiştir; aynı zamanda bütün somut durumlar için kanunda sayılmış olan söz konusu iki özel nedenden birisinin varlığı da aranmış durumdadır. Hâkim, ihlalin çocuğun üstündeki etkisinin ağırlığıyla ebeveynin kusur durumuna göre, kanunda yer alan hafiften ağıra doğru sıralanmış söz konusu tedbir ile yaptırımlardan hangisinin uygun olacağını takdir etmektedir. İfade etmek gerekir ki diğer tedbirlere velayetin kaldırılması ile beraber hükmedilmemesi gerekmektedir. Fakat velayetin kaldırılması haricindeki tedbirlerden birkaçına aynı anda karar verilebilmektedir⁸¹.

Ebeveynlerin sosyal medya üzerinden çocuklarının isimlerini, adreslerini, fotoğraflarını, videolarını, sürekli olarak bulundukları yerleri paylaşması ya da reklam işbirliği için belli bir ürünü kullanmaktayken çekilen görüntülerini paylaşması, az öncede belirtildiği gibi çocuğun sosyal, manevi, fiziksel vb. yönlerden gelişimini olumsuz şekilde etkileyebilmektedir. Bu şekilde bir durumda, söz ettiğimiz olumsuz etkiler, çocuğun menfaatlerini ve gelişimini tehlikeye düşürmekte olduğu oranda ve tehlike ile orantılı şekilde

⁷⁹ İsmail Erbay, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Türk Medeni Hukukundaki Velayet Hakkının Kaldırılması (TMK m. 348) Hükümlerinin Değerlendirilmesi,” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 2 (2012): 31.

⁸⁰ Yargıtay 2. HD, “E. 2010/7251 K. 2010/20509”; Yargıtay 2. HD, “E. 2015/10653 K. 2015/22807”.

⁸¹ Erbay, “Velayet Hakkının Kaldırılması,” 32.

TMK m. 346 ile m. 348 arasında düzenlenmiş tedbirlerin alınmasını gündeme getirebilmektedir. Tehlike ile alınması gereken tedbirin arasında orantı bulunması ilkesi uyarınca, tehlikenin ortadan kaldırılabileceği en hafif tedbirin tercih edilmesi gerekmektedir⁸². Bu anlatılanlara ek olarak velayetin kaldırılması kararı haricindeki tedbirler sınırlı sayıda olmadığından ve de bu konu özelinde hâkime takdir yetkisi verilmiş olduğundan, alınması gereken tedbir konusunda hâkimin titizlikle hareket etmesi gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse, alınması gereken tedbir velayet hakkının kaldırılması ile fiilen aynı duruma yol açmamalı; velayet hakkını kullanmaya bir engel oluşturmamalıdır⁸³. Çünkü velayet hakkının kaldırılması birtakım özel koşullara bağlanmıştır ve ağır bir yaptırım olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki önemli nokta, anne babanın cezalandırılması değildir, çocuğun menfaatlerinin en üst düzeyde korunarak çocuğun fiziksel, psikolojik vb. yönlerden toplumsal yaşama en uygun şekilde hazırlanmasını sağlamaktır.

3. Veri Sorumlusu

KVKK m. 3'te veri sorumlusu kavramı, “*kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleye veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi*” ifade etmektedir⁸⁴. Tüzel kişiler, özel ya da kamu tüzel kişisi olmalarına bakılmaksızın, doğrudan kendileri veri sorumlusu sıfatı ile sorumlu tutulmaktadır⁸⁵. Tüzel kişinin

⁸² Ahmet Cemal Ruhi ve Canan Ruhi, *Velayet Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017), 69.

⁸³ Ruhi ve Ruhi, *Velayet Hukuku*, 70.

⁸⁴ Kimliği belirlenememiş kişilerin veri sorumlusu şeklinde adlandırılmayacağı hususunda Kişisel Verileri Koruma Kurumu’nca verilen 13.09.2018 tarih ile 2018/106 S. karar şöyledir: “...Kişinin görevi nedeniyle imzalamış olduğu bir evrakın hukuka aykırı bir şekilde elde edilip kimliği belirsiz kişi veya kişilerce internet ortamında paylaşıldığı ve aynı kullanıcı ismiyle şikâyetçinin isim ve soy isminin baş harflerinin yazılarak kişi hakkında bir takım iftira içerikli metinlere yer verildiği anlaşılmış olup, kimliği belirsiz kişi veya kişilerin veri sorumlusu olarak tanımlanamayacağı, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 135 ila 140 ncı madde hükümlerinin uygulanacağı hususlarından hareketle, şikâyet konu olayın Türk Ceza Kanunu hükümleri uyarınca suç unsuru barındırması ve konuya ilişkin gerekli hukuki işlemlerin tesisini teminen konunun şikâyetçi tarafından yargıya intikal ettirilmiş olması nedenleriyle şikâyetçi hakkında ilgili uygulama üzerinden yapılan paylaşımlar kapsamında Kurumca yapılacak bir işlem bulunmadığına karar verilmiştir.”, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5421/-Kimligi-belirsiz-kisi-kisilerin-veri-sorumlusu-olarak-kabul-edilemeyecegi-hakkinda-Kisisel-Verileri-Koruma-Kurulunun-13-09-2018-tarihli-ve-2018-106-sayili-Karari- Ozeti>, (ET: 27.02.2025).

⁸⁵ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XXXIX.

kişisel verileri işlemeden ötürü tüzel kişinin bünyesinde olan bir gerçek kişinin sorumlu tutulması söz konusu değildir⁸⁶. Örnek vermek gerekirse, bir anonim şirket bünyesinde çalışanların verilerini işlemekteyse veri sorumlusu; söz konusu anonim şirketin kendisidir. Diğer bir ifade ile şirketin tüzel kişiliği veri sorumlusudur. Özel hukuk tüzel kişisi ya da kamu hukuku tüzel kişisi olması bu anlamda bir fark yaratmamaktadır.

Bu anlatılanlardan yola çıkarsak veri sorumlusu, büyük ölçekli ya da küçük ölçekli şirketlerden biri olabileceği gibi; fotoğrafçı, avukat, muhasebeci, doktor da olabilmektedir. Görüleceği gibi veri sorumlusunun gerçek ya da tüzel kişi olması mümkündür. Söz konusu sıfatın kazanılması açısından kişi sayısının, türünün, maddi büyüklüğün vb. kriterlerin önemi bulunmamaktadır. Verilerin işlenmesini mesleklerinin kanuni gereği olarak yerine getirmekte olanlar, örneğin doktor, diş hekimi, mali müşavir verileri işledikleri sırada veri sorumlusu sıfatına sahip olmaktadır⁸⁷.

Düzenlemelerden görüleceği gibi, veri sorumlusunun hukuki olarak sorumlu olmasının nedeni, verilerin işlenmesinde ki amaçların ve yöntemlerin belirlenmesinde karar verici olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer bir söyleyişle, veri sorumlusu, veriler elinde olmasa bile verilerin işleme amaçları ile yöntemlerini belirlemişse sorumlu kişi olmaktadır⁸⁸.

Veri sorumlusu Tüzük m. 4'te şöyle açıklanmıştır. Bu maddeye bakılırsa veri sorumlusu; *“yalnız başına veya başkalarıyla birlikte kişisel verilerin işlenmesine ilişkin amaçlar ve yöntemleri belirleyen gerçek veya tüzel kişi, kamu kuruluşu, kurumu veya diğer herhangi bir organdır. İşleme amaçları ve yöntemlerinin Birlik ya da üye devlet hukukuna göre belirlenmesi durumunda, kontrolör veya kontrolörün belirlenmesine özgü kriterler, Birlik ya da üye devlet hukukuna göre belirlenir.”* şeklinde açıklanabilmektedir. Tüzük m. 24'te veri sorumlusunun sorumluluğu, m. 26'da birden çok veri sorumlusu olursa sorumluluğun nasıl olacağı belirlenmektedir⁸⁹. Tüzük dikkate

⁸⁶ Gamze Turan Başara, “Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi,” *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, no. 16 (2020), 60.

⁸⁷ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XL.

⁸⁸ Mesut Serdar Çekin, *Avrupa Birliği İle Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2018), 79.

⁸⁹ Gloria Gonzalez Fuster ve Paul De Hert ve Serge Gutwirth, “SWIFT And The Vulnerability Of Transatlantic Data Transfers,” *International Review of Law Computers & Technology* 22, no. 1–2 (2008), 191–202, <https://doi.org/10.1080/13600860801925185>.

alındığında, veri sorumlusu işlemeye dair bilgileri ilgili kişiye yazı ile bildirmekle yükümlüdür⁹⁰.

Veri sorumlusunun, KVKK m. 12 gereğince verilerin korunması için gerekli olan bütün tedbirleri alması gerekmektedir. Veri sorumlusunun KVKK m. 12’de ifade edilen tedbirleri almaktan kaçınması hukuki sorumluluğunu doğurmaktadır. Kuruma gelmiş bir olayda, müşterilerin kimlikleri ile finans verileri yapılmış bir hatanın neticesinde görüntülenmiştir. Oysaki veri sorumlusu, sistemin ara yüzlerinde kişisel verilerin gösterilmemiş olduğunu ya da maskelenmiş olduğunu ifade etmiştir. Kurum, müşterilerin verilerinin görüntülenebiliyor olmasının teknik bir eksiklikten kaynaklandığını ve internet servis sağlayıcısı konumunda ki veri sorumlusunun gereken idari ve teknik tedbirleri almamış olduğunu ifade ederek veri sorumlusu şirketin aleyhine üç yüz bin TL idari para cezasının uygulanmasının gerekli olduğu konusunda karara varmıştır⁹¹.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 2019/225 S. kararında, yurt dışında yerleşik olan tüzel kişilerin ülkemizdeki şubelerinin veri sorumlusu olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ile bu bağlamda veri kayıt sistemine kaydedilmesinin gerekli olup olmayacağına dair bir karar vermiş durumdadır. Kurul vermiş olduğu kararda, yurt dışında yerleşik olan tüzel kişilerin ülkemizdeki şubelerinin ayrı tüzel kişilikleri olmasada, TTK m. 40’a göre, şubeler yerli ticari işletmelere benzer şekilde tescil edilmekte olduğu ve Tüzük m. 4’te veri sorumlusu olabilme şartları arasında “tüzel kişi” olmanın sayılmadığı dikkate alınır, kişisel verilerin işleme süreci açısından merkezden bağımsız biçimde ülkemizdeki veri sorumlusu olma şartlarına uygun davranan bu şubelerin veri sorumlusu sayılması gerektiğine kanaat getirmiş durumdadır⁹². Sonuçta, karar gereğince, yurt dışında yerleşik olan tüzel kişilerin ülkemizdeki şubeleri veri sorumlusu sıfatını taşımaktadır⁹³.

Hayatın olağan akışına bakılırsa ebeveynlerin sahip olduğu velayet hakkından dolayı çocuklarının kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin amaçları ve yöntemleri belirlediği inkar edilemez bir gerçektir. Bu nedenle örneğin,

⁹⁰ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLI.

⁹¹ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6743/2020-213>, (ET: 01.03.2025).

⁹² Bahsedilen kararı incelemek için bkznz. <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5545/2019-225>, (ET: 01.03.2025).

⁹³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLI.

çocuğunun fotoğrafını sosyal medyada paylaşmakta olan bir ebeveyn hem KVKK hem de Tüzük açısından veri sorumlusu sayılmalıdır. KVKK m. 28/1-a'da “*Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.*” denilmiştir. Burada kanun ebeveynlerin çocuklarının kişisel verilerini işleyebilmesini iki şarta bağlamış durumdadır. Bu şartlardan ilki ebeveynlerin çocuğun verilerini 3.kişilere vermemesidir. İkinci şart ise ebeveynlerin veri güvenliğine ilişkin olan yükümlülükleri yerine getirmiş olmasıdır. Eğer söz konusu iki şart yerine getirilirse ebeveynler aynı konutta yaşamakta oldukları çocuklarının verilerini işleyebilmektedir. Ebeveynler sosyal medyada çocuklarının kişisel verilerini paylaşırken birçok kısıtlamaya maruz kalacaktır. Bu maddedeki şartların da dikkate alınması gerektiği açıktır.

Ebeveynlerin çocuklarının fotoğrafını sosyal medyada paylaşmış oldukları mecralarda bu fotoğrafların kalmadığı ve fotoğrafların yayılmasının kontrol edilemeyeceği ortadadır. Bu da çocukların zarar görmesine neden olabilmektedir. Çocuklar ergin bireylere göre zayıftır ve korunmaları gerekmektedir. Söz konusu paylaşımlar çocukları küçük düşürebilmektedir ve onlara manevi yönden zarar verebilmektedir⁹⁴.

İnternet vasıtasıyla paylaşılan içeriklerden dolayı çocuk, birçok tehlikeye maruz kalabilmektedir⁹⁵; örneğin paylaşılan resimler satılmakta olan bir kıyafet ya da objenin üstünde gösterilebilmektedir. Pedofili hastası olan kişilerce fotoğraflar üstünde oynamalar yapılabilmektedir ve bu hasta kişiler tarafından oynanmış fotoğraflarla paylaşım yapılabilmektedir. Bundan dolayı ebeveynler çocuklarının kişisel verilerini paylaşırken çok daha dikkatli olmalıdır⁹⁶. Ebeveynlerce yapılan paylaşımlarda ismin, soyismin ve de doğum tarihi vb. bilgilerin paylaşılması da çocukların kimliklerinin çalınmasına neden olabilmektedir⁹⁷. Ayrıca söz konusu paylaşımların içeriğinde konunun etiketli olması da çocuğun kaçırılmasına veya istismarına neden olabilmektedir.

⁹⁴ Gül Esra Atalay, “Sosyal Medya ve Çocuk: Babishko Family Fun TV İsimli Youtube Kanalının Eleştirel Bir Analizi,” *Erciyes İletişim Dergisi*, no. Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı (2019): 199.

⁹⁵ Schimke, “Rechtliche Rahmenbedingungen,” 856.

⁹⁶ Erdoğan, “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması,” 2461.

⁹⁷ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 112.

Velayet hakkının veri sorumlusu ebeveynler tarafından kullanılırken ebeveynlerin çocuğu küçük düşürmemesi, kimlik bilgilerini açıklamaması, çocuğun utanmasına neden olmaması gerekmektedir. Yani velayet hakkı çocuğun manevi varlığını zarara uğratabilecek şekilde kullanılmamalıdır. Ayrıca çocuğun konumunun açıklanmaması çocuğun güvenliği açısından önem arz etmektedir.

Ebeveynler çocuklarının fotoğraflarını paylaşırken onların karşılaşabileceği tehlikelerden haberdar olmayabilir. Bilinçli olarak ya da bilinçsiz olarak çocuklarının kişilik haklarını ihlal edebilirler. Bu şekilde çocukların çıkar amacıyla kullanılması hem hukuken hem de ahlaki olarak uygun değildir⁹⁸. Sosyal medyada rızaları alınmaksızın çocukların fotoğrafları, videoları vb. kişisel verileri paylaşırsa söz konusu çocuklar ergin olunca ebeveynlerine karşı yasal süreç başlatabileceklerdir.

Çocuk ile yasal temsilcisi olan ebeveynleri arasında çıkar çatışması olduğu hallerde kayyım atanması da mümkündür. Bu şekilde ebeveynlerin çocukları ileride rahatsız edebilecek paylaşımlarda bulunmasının ve onların menfaatini zedelemesinin önüne geçilebilmektedir. Bu durumda ebeveynlerin ceza hukuku açısından sorumlu tutulması, haksız fiilden kaynaklı tazminat sorumluluğunun doğması ve de kişilik hakkını koruyucu davalarla karşı karşıya gelmesi mümkün olmaktadır. Bu nedenle çocuklarının kişisel verilerini paylaşmakta olan ebeveynlerin çok dikkatli olması gerekmektedir.

4. Veri Sorumluları Sicili (VERBİS)

Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik, veri sorumlularının sicile başvuruda bulunurken ya da diğer işlemleri yaparken kullanmaları gereken, internet üzerinden erişilebilen bilişim sistemini VERBİS olarak tanımlamaktadır. KVKK m. 16, VERBİS'in Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun gözetiminde tutulduğunu ifade etmektedir. Sicile dair usul ile esaslara ise Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'ten ulaşmaktayız⁹⁹.

Söz konusu sicil, Kişisel Verileri Koruma Kurulu gözetiminde tutulmaktadır. KVKK kişisel verileri işleyecek bütün gerçek ve tüzel kişilerin

⁹⁸ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 112.

⁹⁹ RG, 30.12.2017, S. 30286, [https://kvkk.gov.tr/Icerik/5442/VERI-SORUMLULARI-SICILI-HAKKINDA Yonetmelik](https://kvkk.gov.tr/Icerik/5442/VERI-SORUMLULARI-SICILI-HAKKINDA-Yonetmelik), (ET: 01.03.2025).

verileri işlemeyen önce VERBİS sistemine kayıtlı olması gerektiğini ifade etmektedir¹⁰⁰.

VERBİS'e kayıtlı olmanın istisnası KVKK m. 28'de de ayrıca ifade edilmiştir¹⁰¹. Aynı kriterlere Yönetmelik'te dördüncü bölümde yer alan "*Kayıt Yükümlülüğünün İstisnaları*" isimli başlıkta da yer verilmiştir.

Bu anlatılanlara ek olarak KVKK, Kurum'a sicile kaydolma zorunluluğu açısından istisna getirebilme yetkisi vermiş durumdadır. Kurum'un istisna oluşturup oluşturmadığını belirlerken göz önünde bulundurması gerekli olan hususlar Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik m. 16'da ifade edilmiştir. Bahsedilen hükme bakıldığında Kurul; kişisel verilerin vasıfları, sayısı, işlenmesindeki hedefler, işlendikleri faaliyet alanı, üçüncü kişilere aktarılma durumu, işlenmenin kanundan doğmuş olması, saklanma süreçleri, verilere konu olan kişi grupları ile verilerin kategorize edilmesi, veri sorumlusu olanların yıllık çalışan sayıları veya yıllık mali bilanço toplamaları hakkındaki bilgileri ve buna benzer unsurları göz önünde bulundurup sicile kayıt yükümlülüğü bakımından istisnalar getirebilmektedir¹⁰².

Kurum, söz edilen kriterler göz önünde bulundurularak oluşturulan istisnaların kapsamıyla, uygulama usullerini ve esaslarını belirleyebilmek için karar alma yetkisine sahiptir¹⁰³. KVKK m. 16/3'te veri sorumlusunun hangi veriler ve hangi bilgileri veri kayıt sistemine bildirmesinin gerekli olduğu

¹⁰⁰ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XLII.

¹⁰¹ KVKK m. 28/2, "*Kişisel veri işlemenin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması, ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi, kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması, kişisel veri işlemenin bütçe, bahsedivergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması*" demektedir.

¹⁰² Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XLIII.

¹⁰³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XLIII.

ifade edilmiştir¹⁰⁴. Söz konusu bilgiler asgaridir, daha çok bilgi de bildirilebilmektedir. Ancak ifade etmek gereklidir ki, veri sorumlusunun, aydınlatma yükümlülüğü bağlamında ilgili kişiye vermiş olduğu bilgiler ile Sicil'e açıklanan bilgilerin örtüşmesi gerekmektedir¹⁰⁵. Bu anlatılanlara ek olarak, öncesinde Kurul'a bildirilen bilgiler değişmişse bu değişikliklerin de vakit kaybetmeden Kurul'a bildirilmesi gerekmektedir. Veri sorumluları, sicile sunulmuş ve sicilde yayımlanmış olan bilgilerin doğru, eksiksiz, güncelliğini yitirmemiş ve hukuka uygun olduğu konusunda sorumlu tutulmaktadır.

Veri sorumlusu olanların sicile kaydolmaları kanuni diğer yükümlülüklerinin ortadan kalkmasına sebep olmamaktadır. Veri sorumluları siciline kaydolma ile bildirim yükümlülüğünü ihlal etmiş olanlar hakkında idari para cezasının uygulanması ve bunu yapmakta olan kamu kurumları ile kuruluşları hakkında ise disiplin soruşturması yapılması uygun görülmüştür¹⁰⁶.

5. Veri İşleyen

KVKK m. 3'te veri sorumlusu tarafından verilen yetkiye dayanarak veri sorumlusu adına kişisel verileri işlemekte olan gerçek ya da tüzel kişi veri işleyen olarak belirlenmiş durumdadır. Veri işleyeni, Tüzük m. 4 ise *"kontrolör adına kişisel verileri işleyen bir gerçek ya da tüzel kişi, kamu kuruluşu, kurumu veya diğer herhangi bir organdır"* şeklinde tanımlamıştır.

Söz konusu tanımdan, veri sorumlusunun verileri kendisinin işlemesinin zorunlu tutulmadığı anlaşılmaktadır. Uygulamada, veri sorumlularının hepsinin verileri kendilerinin işlemediği, zamanın kısıtlı olmasından ve ekonomik nedenlerle veri işleme eylemlerinde üçüncü kişilerden

¹⁰⁴ Söz konusu maddeye bakıldığında, *"a) Veri sorumlusu ve varsa temsilcisinin kimlik ve adres bilgileri b) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, c) Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar, ç) Kişisel verilerin aktarılabilmesi için alıcı veya alıcı grupları. d)Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler, e) Kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler, f) Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre."* denildiği görülmektedir.

¹⁰⁵ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XLIV.

¹⁰⁶ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*, XLIV.

yararlanmakta oldukları görülmektedir¹⁰⁷. Veri sorumlularının işleme eylemlerinde yararlanmakta olduğu üçüncü kişiler ise “*veri işleyen*” sıfatını almaktadır.

Veri işleyen sıfatının tespit edilmesinde, veri işleyen ile veri sorumlusunun arasındaki bağın varlığına bakılmaktadır. Verilerin işlenme yöntemi ile şekli hakkında karar vermesi gereken kişi veri sorumlusudur; veri işleyen, verilerin işlenme amacını belirlememektedir, yalnızca kendisine veri sorumlusunca verilmiş olan talimatların doğrultusunda veri işleme eylemini gerçekleştirmektedir¹⁰⁸.

Esas eylem alanına veri işleme giriyor olsada veri işleyenle beraber etkinlik göstermekte olan kuruluşun arasında bir bağın olması halinde, ikisi de veri işleyen olarak kabul edilebilmektedir. Örnek vermek gerekirse, ABAD’ın vermiş olduğu Google İspanya kararına bakacak olursak, aslında Google şirketinin asıl merkezi Amerika’dadır ve İspanya’da bulunmakta olan kuruluş yalnızca reklam işlerine bakmaktadır ama Amerika ile İspanya’daki iki şirkette bağları bulunduğu için dolayı veri işleyen olarak nitelendirilmiştir¹⁰⁹.

Gerçek ya da tüzel kişiler hem veri sorumlusu hem de veri işleyen olabilmektedir. Örnek vermek gerekirse, muhasebe alanında faaliyet göstermekte olan bir şirketin, çalışanları yönünden veri sorumlusu, müşterileri yönünden veri işleyen olması mümkündür¹¹⁰.

Veri sorumlusu ve veri işleyen, KVKK m. 12 gereğince, kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde işlenmesini önleyebilmek, kişisel verilere hukuka aykırı şekilde erişilmesinin önüne geçebilmek, kişisel verilerin muhafaza edilmesini sağlayabilmeye yönelik olan güvenlik düzeyini oluşturabilmek amacıyla gereken bütün idari ve teknik tedbiri almak konusunda müteselsil olarak

¹⁰⁷ Nurullah Tekin, “Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye’deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi,” *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, no. 4 (2014): 225.

¹⁰⁸ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLV.

¹⁰⁹ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLV.

¹¹⁰ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLV.

sorumlu tutulmaktadır. Böylelikle, veri sorumlusunun kendisine ait olan kanuni yükümlülüklerini diğer bir kişiye devretmesinin önüne geçilmiştir¹¹¹.

6. Envanter

Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik m. 5/1-ç'e göre, sicile kayıtlı yükümlü tutulan veri sorumlularının, kişisel veri işleme envanterini de hazırlaması gerekmektedir. Bahsedilen Yönetmelik m. 4'te "*Veri sorumlularının iş süreçlerine bağlı olarak gerçekleştirmekte oldukları kişisel veri işleme faaliyetlerini; kişisel veri işleme amaçları ve hukuki sebebi, veri kategorisi, aktarılan alıcı grubu ve veri konusu kişi grubuyla ilişkilendirerek oluşturdukları ve kişisel verilerin işlendikleri amaçlar için gerekli olan azami muhafaza edilme süresini, yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel verileri ve veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirleri açıklayarak detaylandırdıkları envanteri,*" denilerek envanterin tanımı yapılmıştır.

Envanter ve VERBİS kayıt sistemi farklılık arz etmektedir¹¹². İlk farklılık, VERBİS kayıt sistemi alenidir ancak envanterde bulunan bilgiler veri sorumlusunca saklanmaktadır ve talep olursa Kurum'a sunulmaktadır. Bundan dolayı, ilgili tüm kişiler, veri sorumlularının VERBİS kayıtlarına bakabiliyorken, envanteri kontrol edememektedir. İkinci farklılık, VERBİS aleni olduğu için yalnızca belirli kategoriler sisteme girilmektedir. Envanter bu durumdan farklı şekilde aleni değildir ve daha detaylı bilgileri içermektedir. Envanterde, veri sorumlusunun bütün iş süreçlerinde olan faaliyetleri ile bu süreçte eline geçmiş olan belgeler, dokümanlar, verilerin işlenme süreleri, verilerin aktarılması ve alınmış olan güvenlik tedbirlerine dair detay bilgiler bulunmaktadır. Son fark ise, VERBİS için bir sistem hazırlanmıştır, envanter ise şekil şartı olmayan bir kayıt tutma olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹³.

Veri sorumlusunun envanteri hazırlanırken bütün faaliyetleri listelenmeli ve söz konusu faaliyetler sırasında verilerden hangilerinin işlendiği, işlenen verilerden hangilerinin kişisel niteliğe sahip olduğu ve işlenen kişisel verilerin vasfı ortaya konmalıdır. Daha sonrasında, işlenen kişisel verilerin amaçlarının

¹¹¹ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLV.

¹¹² Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLVI.

¹¹³ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLVI.

tespit edilmesi gerekmektedir. Bahsedilen aşama sırasında, veri sorumlusu ne amaç ile hangi kişisel veriyi işlemiş olduğunu açıklamalıdır¹¹⁴. Bahsedilen amaçların tespit edilmesinde KVKK m. 4 göz önünde bulundurulmalıdır. Bundan sonra, veri sorumlusu ilgili kişileri gruplandırmaktadır. Örneğin, herhangi bir markette çalışmayı sürdüren kişiler, stajyerler, yarı zamanlı çalışanlar ile müşteriler ayrı ayrı gruplandırılmalı ve envanterin içinde bulunmalıdır. Bunun sonrasında, verilerden hangisinin ne kadar süre ile saklanması gerektiği açıklanmalıdır. Söz konusu sürenin tespit edilmesindeyse veri sorumlusu hem kanuni sürelerle hem de kişisel verilerin işlenmesindeki ilkelere uygun davranmalıdır. Örneğin, iletişime dair bilgilerin yirmi yıl boyunca saklanması, dürüst işlem ile orantılılık ilkesine aykırı olmaktadır¹¹⁵.

Veri sorumlusu, işlemiş olduğu verileri, yurt içine ya da yurt dışına aktarmaktaysa buna da envanterde yer verilmesi gerekmektedir. Özellikle yurt dışına aktarım yapılmaktaysa KVKK m. 9'a uygun biçimde hareket edilmesi önem arz etmektedir. Son olarak, veri sorumlusunun verilerin güvenliğini sağlayabilmek için almış olduğu teknik ve idari tedbirleri açıklaması gerekmektedir¹¹⁶.

İlgili Yönetmelik içerisinde bahsedilen hususlar asgaridir, veri sorumlusunun bunların haricinde diğer konulardan da bahsetmesi mümkün olmaktadır. Örneğin, veri sorumlusu bilgi girişi yapmakta olan kişiyi, faaliyetin ismini, faaliyetin açıklamasını vb. hususları da ifade edebilmektedir¹¹⁷. Bu noktada önemli olan husus, sicile kayıt ile aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilmekteyken, ilgili kişi başvuruları cevaplandırmaktayken ya da açık rızanın kapsamı belirlenmekteyken hazırlanmış olan envanterin esas alınmış olmasıdır¹¹⁸.

¹¹⁴ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLVII.

¹¹⁵ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLVII.

¹¹⁶ Özer Deniz, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluk*, XLVII.

¹¹⁷ Envanter Hazırlama Rehberi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu Rehberi, 24, (ET: 04.03.2025).

¹¹⁸ Envanter Hazırlama Rehberi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu Rehberi, 14, (ET: 04.03.2025).

7. Veri Kayıt Sistemi

Kişisel verilerin işlenmesi ile kanun kapsamında değerlendirilmesi, KVKK m. 3'e göre, işlemenin tamamen ya da kısmen otomatik olmasına ya da veri kayıt sisteminin parçası olmasına bağlıdır. Veriler, otomatik veya otomatik olmayan diğer yollarla mesela elle manuel şekilde işlenebilmektedir. Verilerin elle manuel şekilde işlenmesi halinde, Kanun'un korumasında olması için söz konusu işlemenin bir veri kayıt sistemine yapılmış olması gerekmektedir¹¹⁹.

Veri kayıt sistemi, belirli bir sistematik ile düzen içinde, bir anlam bütünlüğü ya da bir tasnif oluşturacak şekilde işlenmeyi ifade etmektedir¹²⁰. Bundan dolayı, bir kişinin masaya unutmamak için birtakım isimleri ve telefon numaralarını yazarak bırakması KVKK yönünden verilerin kaydedilmesi şeklinde değerlendirilmeyecektir. Ancak, şifreleme, kategorilere göre ayırma, numaralandırma, alfabetik dizilim, sıralama, fihrist vb. belli kriterlere göre veriler işlenmekteyse kişisel veri işleme faaliyetinden bahsedilebilmektedir¹²¹.

İfade etmek gerekir ki kayıt sistemindeki bir parça olmaması kişisel verinin vasfını değiştirmemektedir. KVKK kapsamında veri kayıt sistemi şeklinde değerlendirilmeyen masanın üstündeki kişinin telefon numarası vb. veriler her koşulda ilgili kişinin kişisel verisini oluşturmaktadır¹²². Sadece KVKK'nın korumasından yararlanamamaktadır.

III. ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİN İHLAL EDİLMESİ

Günümüzde teknolojinin gelişmesi, kişilerin birçok bilgisinin elektronik ortama kaydedilmesi, bütün insanların sosyal medyaya ve teknolojiye erişebilmesi vb. imkanlar birçok sorunu da birlikte getirmektedir. Kişiler,

¹¹⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlıklar, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/28d8adba-2b41-41b2-bf36-d0ff0d845666.pdf>, (ET: 04.03.2025).

¹²⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlıklar, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/28d8adba-2b41-41b2-bf36-d0ff0d845666.pdf>, (ET: 04.03.2025).

¹²¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Doğru Bilinen Yanlıklar, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/28d8adba-2b41-41b2-bf36-d0ff0d845666.pdf>, (ET: 04.03.2025).

¹²² Murat Volkan Dülger, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (İstanbul: Hukuk Akademisi, 2019), 17.

üçüncü kişilerce bilindiğinde sakıncalı olabilecek bilgilerini ve özel yaşamlarının birçok anını internetten paylaşmayı sürdürmektedir. Bazı kişiler bu paylaşımları belirli bir arkadaş çevresiyle sınırlandırırken, bir kısmı ise bütün dünyanın erişebileceği şekilde paylaşım yapmaktadır. Ayrıca büyük kitlelere erişebilen birtakım kişiler firmalar ile anlaşıp ürünlerin reklamını sosyal medya üzerinden yaparak para kazanmayı sürdürmektedir¹²³.

İnternet kullanımı artış gösterince kişilik hakkına yönelik saldırıların sayısında da artış olmuş ve hatta saldırılar hızlanmıştır. İnternet sitelerine konan yazılar ve resimler kişilerin şerefini, haysiyetini, özel yaşamını ve sır alanını tehlikeye atmaktadır¹²⁴. Kişilik hakkı ile söz konusu hakkın bir görünümünü oluşturan kişisel verilere yönelmiş olan müdahaleler çoğunlukla sosyal medya araçları ile gerçekleştirilmektedir. Sosyal medya araçları blog, mikro blog, sosyal ağ sitesi, medya paylaşım sitesi, vikipedi, sosyal işaretleme sitesi vb. sınıflandırılmaktadır¹²⁵. Kişilerin çoğunlukla kullanmakta olduğu Twitter, Foursquare, Instagram vb. uygulamalar mikro blog¹²⁶ sınıfındandır; Facebook uygulaması sosyal ağ sitesi¹²⁷ sınıfındandır, Youtube uygulaması ise medya paylaşım sitesi¹²⁸ sınıfındandır. Sosyal medya kullanıcılarının bahsedilen bu platformlardan paylaşmakta oldukları fotoğrafları, videoları, fikirleri, duyguları, siyasi eğilimleri, mesleki ve ticari faaliyetleri, bilgileri vb. aslında kişisel veri niteliği bulunan unsurlara içerik adı verilmektedir¹²⁹. Söz konusu platformların asıl hedefi ise bu içeriklerin meydana getirilmesi ile paylaşılmasıdır¹³⁰. Kişiler kendi rızalarıyla doğrudan kendilerine ilişkin olan

¹²³ Deniz, *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması*, 119-120.

¹²⁴ Yasemin Durak, “İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı ve Hukuki Koruma,” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22, no. 1:103, <https://doi.org/10.15337/SUH.2017.38>.

¹²⁵ Kaya, Mine, “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali,” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 28, no. 119 (Temmuz 2015): 282.

¹²⁶ Kaya, “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali,” 284.

¹²⁷ Kaya, “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali,” 285.

¹²⁸ Kaya, “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali,” 286.

¹²⁹ Sinan Sami Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020), 102.

¹³⁰ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*, 102.

içerikleri özgürce üreterek sosyal medya üzerinden paylaşabilmektedir fakat çocuklarının, eşlerinin, anne babalarının, arkadaşlarının vb. kişilerin de bu içeriklerde bulunması halinde bu kişilerin fiil ehliyetinin olup olmadığına bakılıp rızalarının alınması gerekmektedir¹³¹.

Youtube, Facebook vb. platformların bünyesinde verilerin saklanması çok kolay ve ücretsiz olduğu için internette saklanmakta olan kişisel verilerin sayısı günden güne artmaktadır¹³². Ayrıca söz konusu veriler sadece kaydedilmekle kalmamaktadır, bu kişisel veriler kopyalanabilmektedir, farklı yerlerde ve farklı amaçlarla da kullanılmaları mümkün olmaktadır¹³³. Kişilerin internete yüklemiş oldukları içerikler bir defa yüklendikten sonra kişinin kontrol alanından çıkmaktadır ve birçok internet sitesinde kopyalanıp yayınlanma tehlikesi meydana gelmektedir¹³⁴. Çocuklara ilişkin olarak yapılmış olan paylaşımların kötü niyetli olan kişiler tarafından ele geçirilmemesi için birçok tedbir alınmış olsa bile internet ortamı dikkate alındığında bunların geri dönüşü olmayacak biçimde yayılması tehlikesi mevcuttur ve bu konuda alınmış olan tedbirler yeterli değildir¹³⁵. Bundan dolayı kişisel verilerin kayıt altına alınması ve saklanması her durumda insanların lehine değildir, insanların aleyhine olabilecek haller de meydana gelebildiğinden internette veri paylaşılması ile saklanması konularında daha dikkatli davranılması gerekmektedir. İnternete yüklenen bir veri sonrasında yayımlanmış olduğu yerlerden kaldırılrsa bile kaldırılmasından önce başka birisi tarafından başka bir yere kaydedilmişse kişilerin kaldırdığı verilerin yok olmadığı bilinmektedir¹³⁶. Bu durum ilk bakışta zararsız gibi algılsa da ciddi neticelere neden olabilecek niteliktedir. Bu nedenlerle özellikle ebeveynler internet üzerinden çocuklarıyla ilgili verileri paylaşırken söz konusu verilerin

¹³¹ Deniz, *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması*, 120.

¹³² Can Yavuz, *İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020), 22.

¹³³ Yavuz, *İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı*, 22.

¹³⁴ Ulaş Karan, "İnternette Haber Arşivlerinde Unutulma Hakkı: İfade Özgürlüğü İhlali Mi, Özel Yaşama Saygı Hakkının Doğal Sonucu Mu?," *Legal Hukuk Dergisi*, no. 189 (2018): 4209.

¹³⁵ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 107.

¹³⁶ Yavuz, *İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı*, 24.

kayıt altına alındığını ve uzun bir süre saklanabileceğini öngörüp buna göre davranmalıdır.

Sosyal medyadaki platformlar serbestçe bilgi akışının olduğu, tüm insanların bilgilere ulaşmasının ve kişilerin düşüncelerini özgürce söylemesinin mümkün olduğu bir yer olarak karşımıza çıkmakta olsa da söz konusu bu özgürlükler sınırlandırılmıştır. Diğer insanların hakları ile özgürlükleri, en çok kişilik hakkı; kişilerin sosyal medya platformlarındaki özgürlüğünü sınırlandırmak için başlıca bir unsur olmaktadır¹³⁷.

Gerçek kişilerin internette birçok hususu paylaşıyor olmasının yanında özel kurumların, kreşlerin, kafelerin, restoranların, okulların bazıları da tanınırlık düzeyini artırabilmek için ürün ve hizmet sağlamakta oldukları kişilerin yer almakta olduğu birçok paylaşım yapmayı sürdürmektedir. Fakat söz konusu paylaşımların yapılması esnasında çoğu zaman kişilerin rızası alınmamaktadır¹³⁸.

İnternette, sosyal medya üzerinden gerçekleştirilmekte olan paylaşımlarda kişiler hem kendilerinin hem de çocuklarının kişisel verilerini paylaşmaktadır¹³⁹. Aileler bu paylaşımları yaparken çocuklarının üstün yararının zarar görebileceğini ya da zedelenebileceğini düşünmeden davranmaktadır. Fakat içinde bulunduğumuz çağda birçok kötü niyete sahip kişinin bu görüntüleri değiştirerek kullanma olasılığı bulunmaktadır. Bahsedilen bu tehlikenin yanında çocukların kreş, okul, konum bilgisi vb. verilerinin paylaşılması çocuklar için kötü niyet beslemekte olan, onları kaçırmayı istemekte olan kişilere yol gösterebilmektedir. Çocukların kişisel verileri paylaşıldığında meydana gelebilecek tehlikeler bununla da sınırlı olmamaktadır. Bundan dolayı çocukların kişisel verilerinin korunması çocuğun kişilik hakkının, yararının ve yaşam hakkının tehlikeye girmemesi için büyük önem arz etmektedir¹⁴⁰.

A. İhlalin Hukuki Neticeleri

¹³⁷ Kaya, “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali,” 291.

¹³⁸ Deniz, *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması*, 121.

¹³⁹ Nurten İnce Akman, “Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması,” *Uluslararası Necmettin Erbakan Hukuk Kongresi, Bildiri Özet Kitapçığı* (2021):149.

¹⁴⁰ Deniz, *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması*, 122.

1. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Bakımından Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması

Kişisel verileri hukuka aykırılık meydana getirecek bir şekilde sosyal medyadan paylaşılmış olan çocuğun KVKK'da yer alan hükümlere göre anne ve babasından herhangi bir istemde bulunup bulunamayacağı sorusunun cevabı, eylemin KVKK kapsamında yer alıp almamasına göre değişmektedir. O halde ilk olarak bahsettiğimiz şekilde münferit gerçekleştirilmiş olan yalnızca bir kişinin kişisel verilerinin işlenmesi faaliyetinin kanun kapsamında olup olmadığının tespiti gerekmektedir¹⁴¹.

KVKK'nın uygulama kapsamı, "Kapsam" başlığını taşımakta olan maddede düzenlenmiş durumdadır. KVKK m. 2/1'de, "Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır." denilmektedir. Öyleyse Kanun'un uygulanması için, hem kişisel verileri işlenmekte olan bir gerçek kişi bulunmalıdır hem de tamamen ya da kısmen otomatik yollar ile veya otomatik olmayan yollar ile olsa dahi veri kayıt sisteminin parçası niteliğinde olan bir işleme faaliyeti bulunmalıdır. Anne ile babanın sosyal medya üzerinden çocuklarının kişisel verilerini paylaşma sureti ile işlemesi faaliyeti bu koşullar altında değerlendirilirse, çocuk gerçek kişi olduğu için ilk koşul sağlanmış olmaktadır. Söz konusu veri işleme faaliyetinin tamamen ya da kısmen otomatik yollar ile¹⁴² yapılmadığı; başka bir ifade ile verinin otomatik olmayan yollar ile işlenmiş olduğu açık bir şekilde ortadadır. Bundan dolayı otomatik olmayan yollar ile işleme faaliyetinin, bir veri kayıt sisteminin parçası olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Veri kayıt sistemi KVKK m. 3/1/h'de "Kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemini," olarak tanımlanmış durumdadır. Maddenin gerekçesinde, kişisel verilerin belli kriterler dikkate alınarak yapılandırılıp işlendiği kayıt sistemine veri kayıt sistemi dendiği görülmektedir¹⁴³. Söz konusu sistemler elektronik

¹⁴¹ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 119.

¹⁴² KVKK, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Amacı ve Kapsamı" (Ankara: KVKK), <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4185/6698-Sayili-Kisisel-VerilerinKorunmasi-Kanununun-Amaci-ve-Kapsami>, (ET: 23/08/2025), 5.

¹⁴³ Bilgi Notu ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü KVKK Gerekçesi, "KVKK Gerekçesi, Bilgi Notu ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü," Kişisel Verileri Koruma Kurumu, n.d., <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesiile-Kisisel-Verilerin->

veya fiziki ortamlarda oluşturulabilmektedir. Bundan dolayı, veri kayıt sistemi içerisinde kişisel veriler; hem isim, soy isim ya da TC kimlik numaraları dikkate alınarak sınıflandırılabilir hem de kredi borçlarını ödemiş olanlara dair sınıflandırma yapılabilir. Bu iki sınıflandırma da bu kapsamda değerlendirilebilir. Anlaşıldığı üzere kanun, çoğunlukla birden çok sayıda kişiye ait verilerin işlenmesi ve sınıflandırılmasıyla ilgili olan faaliyetlere yer vermektedir. Çünkü veri işleyen ile veri sorumlusu kavramlarının ayrıca tanımlanmasından ve kanundaki genel sistematiğinden, kanunun birden çok kişinin verilerinin işlenmesi sırasında uyulması gerekmekte olan usulleri ve esasları düzenlemekte olduğu; bu şekilde kişisel verilerin disiplin altına alınmasını sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Kanun böylelikle temel haklar ile özgürlükleri, kişilerin mahremiyet ve bilgi güvenliği haklarını korumaya çalışmaktadır¹⁴⁴.

Ebeveynler çocuklarının kişisel verilerini paylaşırken, yalnızca bir kişinin verileri işlenmekte olduğu için ve veriler herhangi bir kriter gereğince işlenmediği için, bu faaliyet bir veri kayıt sisteminin parçası olmamaktadır. Zira KVKK'nın gerekçesinde bulunan şu cümleler bu saptamayı onaylamaktadır: *“Kişisel verilerin otomatik olan veya herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenmesi bakımından da herhangi bir fark öngörülmemektedir. Veri kayıt sistemi, kişisel verilere ulaşımı kolaylaştıracak şekilde ve belirli bir kriter gereğince yapılandırılmış kayıt sistemini ifade etmektedir. Bir dosyalama sistemi olarak nitelendirilebilecek veri kayıt sistemi sadece dijital yahut elektronik ortamda oluşturulması gereken bir sistem değildir. Veri kayıt sistemi fiziki ortamda oluşturulan kayıtlar bakımından da geçerlidir. Belirtmek gerekir ki, otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel veriler bir veri kayıt sisteminin parçası değilse Kanun kapsamında değerlendirilmeyecektir. Ancak, bu hüküm söz konusu verilerin kişisel veri niteliğini etkilemeyeceğinden, bu tür verilere ilişkin hukuka aykırı eylemler 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uyarınca suç teşkil etmeye devam edecektir”*¹⁴⁵. Veri işleyen çocuğun ebeveynlerinden birisi olsa bile, veri işleyen veriyi otomatik yollar ile ya da veri kayıt sistemlerinden birinin parçası olacak şekilde otomatik olmayan yollar ile

Korunması-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kişisel-Verilerin-Korunmasına-İlişkin-Terimler-
Sozlugu.(ET: 23/08/2025)

¹⁴⁴ Girgin ve Gönal, “ Sosyal Medya,” 119-120.

¹⁴⁵ KVKK Gerekçesi.

işlemekteyse KVKK'nın kapsamında olmaktadır ve KVKK'da olan imkanların kendisine karşı da ileri sürülmesi de mümkündür¹⁴⁶.

Çocuk tam ehliyetsizse; kişiye sıkı sıkıya bağlı haklara ilişkin davalar da dahil olmak üzere, hiçbir davayı açabilecek dava ehliyeti bulunmamaktadır¹⁴⁷.

Ehliyetsiz olmasından ötürü dava ehliyeti bulunmayan çocuğun kişilik hakkı, kişisel verileri hukuka aykırı şekilde yayılmak suretiyle ihlal edilmişse, söz konusu ihlale engel olmak ve neticelerini ortadan kaldırmak için kanundaki olanakları kullanmak kanuni temsilciye verilmiş bir yetki ve görevdir. Ancak davalı konumunda kanuni temsilci bulunduğu anda çocuğun kanuni temsilciyle yargı yollarına başvurmasını beklemek gerçeğe uygun bir yaklaşım değildir¹⁴⁸. Çünkü bu şekilde bir durumda ebeveynin, mağdur olan çocuğun adına davranarak kendine karşı davayı yöneltmesi gerekmektedir. Ebeveynin böyle davranma ihtimalinin olmaması bir tarafa, gereken başvurularda bulunsun bile kendi menfaatiyle çocuğun menfaati çatışırse kendine yöneltilmiş olan bir davada çocuğu kanuni temsilcisi olamayacağı açıktır. Kanun bu şekilde durumlarda uygulanacak özel nitelikte bir usul öngörmüştür¹⁴⁹. “*Vesayet makamı, aşağıda yazılı olan veya kanunda gösterilen diğer hâllerde ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atar... Bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışıyorsa, ...*” düzenlemesinden dolayı çocuk ile anne baba arasında menfaat çatışması meydana gelirse çocuğa kayyım tayin edileceği ifade edilmiştir (TMK m. 426/I/II).

Kanunda yer alan usul, çocuğun menfaatinin korunması için uygun olabilmektedir. Fakat buna rağmen ilgili makamlar çocuğun maruz kaldığı kişilik hakkı ihlalinin bir şekilde haberdar olmalıdır ve anne ile babaya karşı çocuğun korunabilmesi için harekete geçmelidir. Bu durum da söz konusu maddenin uygulanması anlamında verimliliği azaltabilmektedir. Çünkü birçok zaman çocuk bildirimde bulunabilecek kadar olgun değildir ve ilgili makamların ihlal konusunda bilgilendirilmesi, diğer insanların ihbar etmesine ya da tamamen tesadüflere bağlı olmaktadır. İlgili makamların bu durumdan haberdar olamaması halinde çocuk ebeveynlerine karşı dava açmak ya da

¹⁴⁶ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 120.

¹⁴⁷ M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi, ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019), 245.

¹⁴⁸ Stacey B Steinberg, “Sharenting: Children’s Privacy in the Age of Social Media,” *Emory Law Journal*, no. 66 (2017): 856 vd.

¹⁴⁹ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 121.

haklarını ileri sürmek için, istemin çeşidine göre ya yalnızca ayırt etme gücüne sahip olmalıdır ya da fiil ehliyetini kazanmak zorundadır. Ayırt etme gücü olduğunda kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları ile ilgili davaları açabilmektedir. Malvarlığına dair davaları ise fiil ehliyetine sahip olacağı tarihten önce açması mümkün değildir. Fakat kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar açısından ayırt etme gücünü kazanana kadar ve diğer haklar açısından fiil ehliyetini kazanana kadar zamanaşımı süresinin dolması riski bulunmaktadır. Aslında söz edilen risk zamanaşımına bağlı olan tazminat davaları açısından bulunmaktadır. Kişiliği koruyan davalar açısından bu şekilde bir risk söz konusu değildir. Çünkü saldırı tehlikesinin önlenmesi davası doğası gereğince, sadece saldırı başlamamışsa açılabilir. Çocuğun saldırı başladığı sırada ayırt etme gücü yoksa söz konusu davanın sonradan açılmasının bir önemi olmayacaktır. Fakat çocuk ayırt etme gücünü kazanmadan önce başlayan ve çocuk ayırt etme gücüne sahip olduktan sonra da süren bir saldırı mevcutsa, saldırıya son verilmesi davasının çocuk tarafından açılabilmesi mümkün olmaktadır. Benzer şekilde, bitmiş olmasına karşın etkileri devam etmekte olan saldırının hukuka aykırılığının tespiti davasını, saldırının etkileri çocuk ayırt etme gücünü kazandığında da sürmekteyse çocuk kendisi de açabilmektedir¹⁵⁰. Özellikle üçüncü kişilerin saldırıyı biliyor olması nedeniyle kişilerin şeref, haysiyet, onuru zedeleniyorsa etkinin sürdüğü kabul edilmektedir¹⁵¹.

Tazminat davaları, kişiliği koruyan davalardan ayrı olarak zamanaşımına tabi olduğu için çocuğun açmış olduğu davanın red edilmesi gündeme gelebilmektedir. Bundan dolayı, çocuklara medeni haklarını kullanabilme ehliyetleri olduğunda anne ile babasının yayınladığı fotoğraflara, videolara, ses kayıtlarına vb. karşı geçmişe dönük olarak yargı mercilerine başvurma hakkı verilmesi hakkaniyete uygun bir çözüm olacaktır. Maddi tazminat davası, manevi tazminat davası ile vekaletsiz iş görmeden kaynaklı tazminat davası için öngörülmüş zamanaşımı, çocuğun zarar ile tazminat yükümlüsü olan kişiyi öğrenmiş olduğu tarihten başlayarak iki senenin ve her halükarda fiilin işlenmiş olduğu tarihten başlayarak on senenin geçmesi ile dolmaktadır. Bundan dolayı, maddi tazminat açısından çocuk ergin olup, fiil ehliyetini kazandığı zaman; manevi tazminat açısından ise ayırt etme gücü olduğu zaman zamanaşımının dolması riski bulunmaktadır. Mesela, çocuğun yedi yaşında olduğu sırada tuvaletini altına yapmış olduğu bir fotoğrafının sosyal medya üzerinden annesi tarafından paylaşılmış olduğu örneği

¹⁵⁰ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 160.

¹⁵¹ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 161.

değerlendirelim. Çocuk o yaşta ehliyetsiz olduğu için zarar ile tazminat yükümlüsü olan kişiyi “öğrenmesinden” söz edilememektedir. Bu şekilde bir durumda kanuni temsilcinin iradesi göz önünde tutulmalıdır¹⁵². Fakat burada fail kanuni temsilci konumunda olduğu için failin öğrenmesi ile zamanaşımı başlatılırsa çocuğun hakları zedeleneyecektir. Çocuğun yaşı on sekiz olduğunda söz konusu paylaşım yayında kalmaya devam etse de, olumsuz etkileri sürse de çocuğun annesinden zararlarının tazmin edilmesini istemesi mümkün olmayacaktır¹⁵³.

Çocuğun kanuni temsilcisinin davranışları nedeniyle uğradığı zararların tazmin edilmesini yargı mercileri önünde isteyemeyeceği bir zaman zarfında zamanaşımının işleyip dolacağına kabulü, hem çocuğun üstün yararı ilkesi ile hem de çocuğun anne ile babasına karşı korunması anlayışı ile ters düşmektedir. Bu anlatılanlara ek olarak, söz konusu talebi ileri sürmek ya da davanın açılmasına razı olmakta saldırıyı gerçekleştirmiş olan kişinin yetkisi dahilinde olduğundan, bu kişi kendine karşı açılacak davaya engel olursa çocuğun uğramış olduğu zararların tazmininin olmaması hukuki güvenlik açısından da uygun değildir. Bahsettiğimiz gerekçeler nedeni ile çocuk fiil ehliyetini kazandığı zaman geçmişe dönük şekilde tazminat taleplerini öne sürebilmelidir¹⁵⁴.

Söz konusu probleme zamanaşımı kurallarının oluşturulma amacı göz önünde bulundurulduğunda farklı bir gözle yaklaşılabilmektedir. Çocuğun fiil ehliyetini kazanmış olduğu sırada tazminat taleplerini geçmişe dönük şekilde ileri sürmesi kabul görmese bile, çocuk dava açtığında zamanaşımı def'inin ebeveyn tarafından öne sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması anlamına gelebileceği tartışılmalıdır. Çünkü, zamanaşımı ile ilgili hükümlerin amacı hak düşürücü nitelikteki süreler vb. kamu düzenini, kamu yararını koruyabilmek değildir; öncelikli olarak borçluyu koruyabilmektir ve alacaklının dava açmayı geciktirmesine engel olabilmektir¹⁵⁵. Diğer bir söyleyişle zamanaşımı, alacaklı için gerekli bütün koşullar olgunlaşmasına; önünde davayı açması için bir engelin olmamasına rağmen davayı açmadan

¹⁵² Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 123.

¹⁵³ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 123.

¹⁵⁴ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 123.

¹⁵⁵ Ozan Tok, “Zamanaşımı Def'inin İleri Sürülmesinin Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı Çerçevesinde Sınırlandırılması,” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 21, no. 1 (2015): 247.

beklemesini engellemektedir¹⁵⁶. Zamanaşımı sürelerinin uyumsuzlukların askıda bırakılmaması, kişilerin haklı veya haksız oldukları noktaların vakit kaybetmeden açığa çıkması, toplumun barış ve huzurunun sağlanması açısından etkileri bulunmaktadır¹⁵⁷. Fakat söz konusu etki hak düşürücü süreler açısından olduğu kadar kesin olmamaktadır¹⁵⁸. Ek olarak birçok hakkın kaybına neden olduğundan dolayı haksız fiillerdeki zamanaşımı sürelerinin az olması da uzun süredir eleştirilen konulardan biridir¹⁵⁹. Anlaşıldığı üzere anne ile babasına karşı dava açmayı istemekte olan çocuğun zamanaşımı engeliyle karşılaşması, zamanaşımının amacı ile de uyumlu olmamaktadır. Çocuğun ehliyetsizliğinden ötürü zamanaşımı sürelerinin başlangıcında çocuğun dava açmasının önünde bir engelin bulunmadığı söylenememektedir. Zira çocuğun dava açmayı istediği kişinin rıza vermesi gerekmektedir. Bir de, saldırının faili olan ebeveyn bu durumu bilmesine karşın, çocuk fiil ehliyetini kazanıp dava açtığı zaman zamanaşımı def'ini öne sürerse ebeveyn çocuğun menfaatine aykırı şekilde hakkın kullanımını kendi eli ile engellemiş olmaktadır. Bundan dolayı ebeveynin söz konusu def'i öne sürmesi, hakkın kötüye kullanımı olarak sayılabilmektedir. Bu şekilde çocuğun tazminat taleplerinin geçmişe dönük şekilde dinlenilmesinin önü açılmaktadır¹⁶⁰.

Ayırt etme gücü bulunan küçüklere sınırlı ehliyetsiz; ayırt etme gücü bulunmayan küçüklere tam ehliyetsiz denmektedir. Dava türlerinden bazıları bakımından dava ehliyeti, bahsettiğimiz iki ehliyet grubunda farklılık arz etmektedir. Açılması gerekli olan davaların davacısı konumunda kişilik hakkı zarar görmüş olan çocuk bulunmaktadır; davalı konumundaysa saldırının faili olan ebeveyn bulunmaktadır¹⁶¹.

Çocuğun sınırlı ehliyetsiz olması halinde kural olarak dava ehliyetinin bulunmadığı kabul edilmektedir ve bundan dolayı çocuk kanuni temsilcisi rıza vermeden ya da aracılık etmeden dava açamamaktadır¹⁶². Buna karşın sınırlı ehliyetsiz olan çocuğun kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları konu alan davalar

¹⁵⁶ Ahmet Çelik, *Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk Ve Zamanaşımı* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018), 6.

¹⁵⁷ Çelik, *Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk*, 6-7.

¹⁵⁸ Tok, "Zamanaşımı Def'i," 247.

¹⁵⁹ Çelik, *Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk*, 8-9.

¹⁶⁰ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 123-124.

¹⁶¹ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 166-167.

¹⁶² Dural ve Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt:2* (Kişiler Hukuku), 159.

açısından dava ehliyetinin bulunduğu kabul edilmektedir¹⁶³. Bundan dolayı ayırt etme gücü bulunan çocuğun anne ve babasına karşı kişiliğini koruyucu davaları ve manevi tazminat davasını tek başına açması mümkündür. Kişiye sıkı sıkıya bağlı nitelikte olmaması sebebiyle maddi zararı tazmin etmeye yönelik olarak açılan vekaletsiz iş görme kaynaklı kazancın iadesi ile maddi tazminat davasını çocuk kanuni temsilcisinin aracılığı olmadan açamamaktadır¹⁶⁴. Ancak burada kanuni temsilcisine dava açması söz konusu olduğu için hayatın olağan akışı ile uymayan bir durum söz konusu olmuştur. Kanuni temsilciye karşı dava açılmasına kanuni temsilcinin rıza vermemesi durumunda çocuğun dava açabilmesi için ergin olacağı yaşı beklemesi zorunlu olmaktadır. Söz konusu durum meydana geldiğinde zarar ile failin öğrenildiği zamandan başlayarak iki senelik ya da her durumda fiilden başlayarak on senelik uzun zamanaşımı dolabilmektedir. Söz ettiğimiz riskin ortadan kaldırılabilmesi için olay yargıya çocuk ya da bir diğer kişi vasıtasıyla taşınmalıdır ya da mahkeme kendiliğinden bu olayı öğrenerek çocuğa kayyım atamalıdır (TMK m. 426/I/II). Bunun haricinde ya zamanaşımının çocuğun lehine olacak şekilde esnetilmesi ve çocuğun erginliğe ulaşması anından başlatılması gerekmektedir ya da ebeveynin zamanaşımı def'ini ileri sürmesi hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilmelidir¹⁶⁵.

Çocuğun sınırlı ehliyetsiz ya da tam ehliyetsiz olması çocuğun açık rızasının geçerli sayılıp sayılmayacağı konusunda özellikle önem taşımaktadır. TikTok Pte. Ltd. Hakkında verilen Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 2023/134 sayılı kararında çocuğun açık rızası kavramına dikkat çekilmiştir¹⁶⁶. Çocuğun ayırt etme gücünün olmadığı durumlarda açık rızasının geçerli olamayacağı açıktır. Zira karar on üç yaş altı çocukları da kapsamaktadır ve on üç yaşından küçük bir çocuğun hayatın olağan akışı gereği sosyal medyayı bir ergin gibi kullanamayacağı ortadadır. Çünkü neye rıza gösterdiğini kavrayabilecek akli olgunluğa sahip değildir. On üç yaş altı bir çocuk kendi başına TikTok kullandığı takdirde kişisel bilgileri ebeveyn denetimi olmadan diğer kişilerle paylaşılabilir, bu veriler toplanıp ileride çocuğa zarar verecek şekilde yeniden farklı sitelerde yer alabilmektedir. Ayrıca çocuğun aslında içeriğini kavrayamayacağı hizmet koşullarını okuması ve bir ergin gibi değerlendirmesi kendisinden beklenememektedir. Çünkü çocuk aslında kendi menfaatine olmayan bir çok maddeye onay verebilir. Söz konusu kararın alındığı tarihte hizmet

¹⁶³ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 167.

¹⁶⁴ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 167.

¹⁶⁵ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 121.

¹⁶⁶ [https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7538/2023-134,\(ET: 02.09.2025\).](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7538/2023-134,(ET: 02.09.2025).)

koşullarının onay bölümünün Türkçe bile olmadığı göz önünde tutulursa çocuğun açık rızasının kesinlikle geçersiz olacağı sonucuna varmaktayız. Bu noktada asıl önemli konu çocuk sınırlı ehliyetsizse açık rızasının geçerli olup olmayacağıdır. Çocuk ayırt etme gücüne sahipse ergin birinin eşliğinde sosyal medya kullanması uygun olabilir. Çünkü idrak kabiliyetini aşan yerlerde çocuğa gerekli açıklamalarda bulunabilecek bir kişinin bulunması çocuğu çeşitli risklerden koruyabilecektir.

2. Türk Medeni Kanunu Bakımından Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması

a. Kişiliği Koruyan Davalar

Kanunda kişiliğin korunması, hukuki işlem ile yapılan saldırılardan korunma ve hukuka aykırı fiil ile yapılan saldırılardan korunma olarak ikiye ayrılmış durumdadır. Hukuki işlem ile yapılan saldırılardan korunma TMK m. 23'de; hukuka aykırı fiil ile yapılan saldırılardan korunma TMK m. 24'de yer almaktadır¹⁶⁷. TMK m. 23'te, "*Kimse, hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez. Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlandırmaz.*" denmektedir. TMK m.24'te ise, "*Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.*" denmiştir. Anlaşıldığı gibi ilk maddede kişilerin kendilerine karşı bir koruma; ikinci maddede ise diğer insanlardan gelebilecek saldırılara karşı bir koruma yer almaktadır¹⁶⁸.

Anne ile babanın sosyal medya üzerinden isimler, adresler, fotoğraflar, videolar, ses kayıtları ile ürettikleri içerikler vb. çocuğa ait kişisel verileri hukuka uygun olmayan şekilde paylaşması halinde, hukuka aykırılık oluşturan bir fiil ile çocuğun kişiliğine bir saldırı yapılmış olmaktadır. Bu halde kişiliğin korunabilmesini sağlamak için açılması mümkün olan, üç ayrı dava düzenlenmiş durumdadır. Hangi davanın açılmasının gerektiğini, saldırının bulunduğu aşama belirlemektedir. Henüz meydana gelmemiş; fakat gerçekleşebileceği konusunda ciddi ve de yakın tehlike olan hukuka uygun olmayan saldırılar açısından saldırı tehlikesinin önlenmesi davasının açılması mümkündür. Saldırı başlamışsa ve sürüyorsa saldırıya son verilmesi; sona ermesine rağmen etkisi sürüyorsa saldırının hukuka aykırı olduğunun tespiti davalarını açmak mümkündür¹⁶⁹. Ayrıca TMK m. 25/2'de, "*Davacı bunlarla*

¹⁶⁷ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 139.

¹⁶⁸ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 116.

¹⁶⁹ Girgin ve Gönal, "Sosyal Medya," 116.

birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir.” denmektedir.

Saldırı tehlikesinin önlenmesi davası saldırı tehlikesi olduğunda ve söz konusu tehlike hem yakın hem de ciddi olduğunda açılabilir. Saldırıya son verilmesi talebinin ileri sürülebilmesi de kişilik haklarını çiğnemekte olan hukuka aykırı saldırının varlığına bağlıdır. Söz konusu davayla mevcut kişilik hakkı ihlali durdurularak saldırıya uğramış olan kişinin uğramış olduğu maddi ve manevi zararların artmasının önüne geçmek amaçlanmıştır. Davanın doğasından kaynaklı bir şekilde, saldırıya son verilmesi talebi zamana yayılmayan saldırılar açısından söz konusu olmamaktadır¹⁷⁰. Örnek vermek gerekirse, bir anne sosyal medyadan canlı yayın yaptığı esnada çocuğunun çıplak halini göstermişse saldırının o an gerçekleşip bittiğini söyleyebiliriz. Fakat çocuğun yer aldığı fotoğrafı hesabına yükleyip kalıcı şekilde görülmesine neden olursa saldırı fotoğrafın yüklendiği an da başlamaktadır ve fotoğraf kaldırılınca kadar devam etmektedir. Bundan dolayı ilk anlatılan halde saldırıya son verilmesi davası açılması mümkün değildir. Davanın söz ettiğimiz koşulları, karar verildiği sırada mevcut bulunmalıdır. Karar verildiği sırada son bulmuş bir saldırıya dair hakim, dava konusuz kalacağı için, esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına ilişkin karar vermek zorundadır¹⁷¹. Saldırı son bulmuşsa, saldırının hukuka aykırı olduğunun tespitine dair dava açılması mümkün olmaktadır. Söz konusu davanın temel koşuluysa saldırı sona erdiği halde etkilerinin sürmeye devam etmesidir. Öğretide bazı eleştirilere maruz bırakılmış olsa bile¹⁷² kanunda yer alan açık hüküme bakıldığında¹⁷³ söz konusu koşulun aranmayacağını düşünmek mümkün değildir¹⁷⁴. Söz konusu özel türdeki tespit davası açısından, saldırının etkisi devam ettikçe hukuki yararın mevcut olacağı kabul edilmektedir¹⁷⁵. Kişiliği koruyan davaları açabilme hakkı, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar arasındadır. Temlik edilmesi ve miras olarak geçmesi mümkün değildir¹⁷⁶.

b.Tazminat

¹⁷⁰ Dural ve Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt:2 (Kişiler Hukuku)*, 153.

¹⁷¹ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 159.

¹⁷² Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 117.

¹⁷³ Bknz. TMK m. 25/I.

¹⁷⁴ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 160.

¹⁷⁵ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 161.

¹⁷⁶ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 117.

Saldırıya uğramış olan çocuk, hukuka aykırı olan saldırının yaratmış olduğu zararları giderebilmek için koruyucu davalardan farklı olarak tazminat davasını da açabilmektedir (TMK m. 25/III). Tazminat davası açısından zararın oluşmuş olması; bunun olabilmesi için de saldırının son bulmuş olması gerekmektedir. Çünkü tazminat davası, saldırı ile ilgili değildir, saldırının mağdurun üstündeki neticelerinin tazmin edilmesiyle ilgilidir¹⁷⁷. Tazminat davasının genel koşulları niteliğinde olan nedensellik bağı, kusur, zarar söz konusu dava açısından da aranmaktadır¹⁷⁸. Kusura gerek olmayan sorumluluk türlerinden bir tanesinin var olması da yeterli kabul edilmektedir. Maddi tazminat açısından maddi nitelikte bir zarar; manevi tazminat istemi açısındansa saldırı nedeniyle mağdur üzerinde meydana gelen manevi ızdırabın, acının ve elemnin yani bu şekilde tarifi mümkün olan manevi zararın oluşması gerekmektedir. Ebeveynlerin fiilleri sözleşmesel bir ilişkiye dayalı olmadığı için bunun gibi tazminat davaları özelinde haksız fiile ilişkin zamanaşımı uygulanmaktadır¹⁷⁹. Bundan dolayı tazminat talebi, zarar görenin zararla tazminat yükümlüsü olanı öğrendiği zamandan başlayarak iki senenin ve her halükarda fiilin işlenmiş olduğu zamandan başlayarak on senenin geçmesi ile zamanaşımına uğramaktadır¹⁸⁰.

Manevi tazminat davasını açabilme hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar arasındadır; karşı taraf kabul etmediği takdirde devredilmesi mümkün değildir; mirasbırakanca ileri sürülmezse mirasçılara geçmemektedir¹⁸¹. Maddi tazminat davasını açabilme hakkıysa malvarlığını ilgilendirmekte olduğundan, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar arasında sayılmamaktadır. Temlik edilmesi mümkündür ve mirasçılara geçebilmektedir¹⁸².

c. Hukuka Aykırı Saldırı Dolayısıyla Elde Edilmiş Olan Kazancın İadesi

Sosyal medya hesaplarında ciddi sayıda takipçileri bulunan, belli bir etki alanına erişmiş olan anne ile babalar, ticari iş birliği kapsamında çocuklarının masumiyetlerini, nahifliklerini, insanlarda uyandırmakta oldukları güzel hisleri kullanıp kazanç elde etmeyi sürdürmektedir. Çoğunlukla firmaların ürünlerini ya da faaliyetlerini tanıtılabilmek için yapılan söz konusu

¹⁷⁷ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 117.

¹⁷⁸ Dural ve Öğüz, *Türk Özel Hukuku Cilt:2 (Kişiler Hukuku)*, 158.

¹⁷⁹ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 161-162.

¹⁸⁰ Girgin ve Gönal, “Sosyal Medya,” 117.

¹⁸¹ Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 162.

¹⁸² Helvacı, *Gerçek Kişiler*, 162.

paylaşımlarda çocukların saflığından ya da sadece tanınan bir çocuk olmasından yararlanılarak çocukların fotoğrafları, videoları kullanılmaktadır¹⁸³. Söz konusu ürünlerin ya da faaliyetlerin reklamlarının yapılmasının karşılığı olarak ebeveyn kazanç elde etmektedir¹⁸⁴. Ürünlerinin ya da faaliyetlerinin reklamları yapılmakta olan firma da bilinen bir firma haline gelmektedir, markanın güvenilir olması sağlanmaktadır ya da markanın satışları artmaktadır. Böylece doğrudan ya da dolaylı menfaatler sağlamaktadır. Buna karşın bazı zamanlarda bu şekilde bir iş birliği hakkında bilgisi bile olmayan, bilgisi olması durumunda da bu duruma engel olmak için irade gösterebilecek bir halde olmayan çocuk, bu duruma alet edilmektedir¹⁸⁵. Buna benzer hallerde anne ile babanın saldırı nedeniyle elde etmiş oldukları bir kazanç bulunmaktaysa, söz konusu kazancın çocuğa iade edilmesi gündeme gelebilmektedir.

Kişilik hakkının ihlal edilmesine neden olan bir saldırının neticesinde failce elde edilmiş olan haksız kazancın iade edilmesi için dava açılması halinde, iade TBK m. 530 dikkate alınarak gerçekleştirilecektir. TBK m. 530'da ise, *“İş sahibi, kendi menfaatine yapılmamış olsa bile, işgörmeden doğan faydaları edinme hakkına sahiptir; ancak zenginleştiği ölçüde, işgörenin masraflarını ödemek ve giriştiği borçlardan onu kurtarmakla yükümlüdür.”* denilmektedir. Burada iade gerçek olmayan vekaletsiz iş görme uyarınca gerçekleştirilmektedir¹⁸⁶.

IV. SONUÇ

Teknolojik gelişmelerin hızlanmasından dolayı insanların birçok bilgiye erişebilmesi kolaylaşmıştır. Bu durum da interneti gündelik yaşamın vazgeçilmez bir bölümü haline getirmiştir. Sosyal medya hesaplarının kullanımının artması ile beraber, özellikle çocukların kişisel verileri çeşitli ihlallere açık hale gelmiştir. Bu da çocukların kişisel verilerine yönelik saldırılara karşı ne gibi hukuki yaptırımlar uygulanması gerektiği konusunda çalışmalar yapılmasına sebep olmuştur.

KVKK ergin kişilerin kişisel verilerinin korunması konusunda bize yol gösterici nitelikte olan bir kanundur. Ancak çocuklar hakkında ayrıca bir

¹⁸³ Girgin ve Gönal, “ Sosyal Medya,” 118.

¹⁸⁴ Schimke, “Rechtliche Rahmenbedingungen,” 857.

¹⁸⁵ Schimke, “Rechtliche Rahmenbedingungen,” 857.

¹⁸⁶ Girgin ve Gönal, “ Sosyal Medya,” 118.

düzenleme öngörmemiş olduğu için diğer birçok kanundaki çocuklara ilişkin düzenlemeleri kıyasen uygulamak durumundayız. Özellikle velayet hakkına sahip olmaları sebebiyle ebeveynlerin çocukların kişisel verilerini işlerken nasıl bir yol izlemeleri gerektiği hususu çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmamızda kişisel veri kavramı açıklanmış, kişisel verilerin işlenmesine dair kavramlar anlatıldıktan sonra çocukların kişisel verilerine yönelik saldırılara karşı hukuki korumanın nasıl olacağı ele alınmıştır. TMK özelinde de bu durum değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akdi, Murat. “Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlanmasından Doğan Sorumluluğu.” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan Özel Sayısı 22, no. 3 (2016): 123-144.
- Akgül, Aydın. “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi.” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2013.
- Akkurt, Sinan Sami. *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Akyürek, Güçlü. “Kişisel Veriler ve Özel Hayatın Gizliliği Hakkı.” *Suç ve Ceza Dergisi* 3, no. 3 (2011): 43-59.
- Atalay, Gül Esra. “Sosyal Medya ve Çocuk: Babishko Family Fun TV İsimli Youtube Kanalının Eleştirel Bir Analizi.” *Erciyes İletişim Dergisi*, no. Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı (2019): 179–202.
- Atasoy, Kemal. “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası.” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, no. 3 (2016): 269–301.
- Aydın, Sedat Erdem. *AIHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2015.
- Ayözger Öngün, Çiğdem. *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 2019.
- Başalp, Nilgün. *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.

- Başara Turan, Gamze. Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* no. 16 (2020): 57-90.
- Blume, Peter. "The Inherent Contradictions In Data Protection Law." *International Data Privacy Law* 2, no. 1 (2012): 26-34. <https://doi.org/10.1093/idpl/ipr020>.
- Cottrill Caitlin D. ve Piyushimita Thakuriah. "Privacy In Context: An Evaluation Of Policy-Based Approaches To Location Privacy Protection." *International Journal of Law and Information Technology* 22, no. 2 (2014): 178-207. <http://dx.doi.org/10.1093/ijlit/eat014>.
- Çekin, Mesut Serdar. *Avrupa Birliği İle Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2018.
- Çekin, Mesut Serdar. "6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanunun Big Data (Büyük Veri) ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 74, no. 2 (2016): 629-644.
- Çelik, Ahmet Çelik. *Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk Ve Zamanaşımı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Deniz, İlknur. *Çocuklara Ait Kişisel Verilerin Türk Medeni Kanunu ve KVKK Kapsamında Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Denninger, Erhard. "Die Trennung von Verfassungsschutz und Polizei und das Grundrecht auf Informationelle Selbstbestimmung." *Zeitschrift für Rechtspolitik* (1981): 231-235. <https://www.jstor.org/stable/23416578>.
- Dubbeld, Lynsey. "Protecting Personal Data In Camera Surveillance Practices." *Surveillance & Society* 2, no. 4: 546- 563. <https://doi.org/10.24908/ss.v2i4.3363>.
- Durak, Yasemin. "İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı ve Hukuki Koruma." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22, no. 1 (2014):101-125. <https://doi.org/10.15337/SUH.2017.38>.
- Dural, Mustafa, ve Tufan Ögüz. *Türk Özel Hukuku Cilt:2 (Kişiler Hukuku)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019.
- Dülger, Murat Volkan. "Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti." *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, no. 2: 43-80.
- Dülger, Murat Volkan. "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Bağlamında Kişisel Verilerin Ceza Normlarıyla Korunması." *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 2 (2016): 101-167.
- Dülger, Murat Volkan. *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. İstanbul: Hukuk Akademisi, 2019.
- Envanter Hazırlama Rehberi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu Rehberi
- Erbay, İsmail. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Türk Medeni Hukukundaki Velayet Hakkının Kaldırılması (TMK m. 348) Hükümlerinin

- Değerlendirilmesi.” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 2 (2012): 11–61.
- Erdoğan, Canan. “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında).” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan 21, Özel Sayı (2019): 2445-2467.
- Girgin Ömer Ali ve Seray Gönal, “Çocuğun Kişisel Verilerinin Sosyal Medyada Ebeveyn Tarafından Paylaşılmasının Hukuki Sonuçları.” *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, no. 44 (Ekim 2020): 99-127.
- Gonzalez Fuster Gloria, De Hert Paul ve Serge Gutwirth. “SWIFT And The Vulnerability Of Transatlantic Data Transfers.” *International Review of Law Computers & Technology* 22, no. 1–2 (2008): 191–202. <https://doi.org/10.1080/13600860801925185>.
- Helvacı, Serap. *Gerçek Kişiler*. İstanbul: Legal, 2016.
- İnce Akman, Nurten. “Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması.” *Uluslararası Necmettin Erbakan Hukuk Kongresi, Bildiri Özet Kitapçığı* (2021): 149-150.
- Karan, Ulaş. “İnternette Haber Arşivlerinde Unutulma Hakkı: İfade Özgürlüğü İhlali Mi, Özel Yaşama Saygı Hakkının Doğal Sonucu Mu?” *Legal Hukuk Dergisi*, no. 189 (2018): 4201 vd.
- Kaya, Cemil. “Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi.” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXIX, no. 1-2 (2011): 317- 334.
- Kaya, Mine. “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali.” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 28, no. 119 (Temmuz 2015): 277-306.
- Karlıdağ, Serpil. “Ekonomi Politik Açıdan Kişisel Verilerin Korunması.” *Amme İdaresi Dergisi* 46, no. 1: 127-152.
- Koops, Bert-Jaap. “Forgetting Footprints, Shunning Shadows: A Criticial Analysis Of The "Right To Be Forgotten" In Big Data Practice.” *SCRIPTed* 8, no. 3 (2011): 229-256. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1986719>.
- KVKK. “*Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Amacı ve Kapsamı*.” Ankara: KVKK. Accessed April 17, 2020. [https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4185/6698-Sayi li-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanununun-Amaci-ve-Kapsami](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4185/6698-Sayi-li-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanununun-Amaci-ve-Kapsami).
- KVKK Gerekçesi, Bilgi Notu ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü. “*KVKK Gerekçesi, Bilgi Notu ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü*.” Kişisel Verileri Koruma Kurumu, n.d. [https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korun masi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terim ler-Sozlugu](https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korun-masi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terim-ler-Sozlugu)

- Mayer-Schönberger, Viktor. "Delete, The Virtue of Forgetting In The Digital Age." *Princeton University Press* (2009). <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngq032>.
- Magrath, Paul. "Transparency, Data Protection and the Law Courts of the Future, Legal Information Management." *Legal Information Management* 18 no. 2 (2018):70–75, <https://doi.org/10.1017/S1472669618000166>.
- Oğuz, Habip. "Elektronik Ortamda Kişisel Verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları Ve Ülkemizdeki Durum." *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, no. 3 (2013): 1–38.
- Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi, ve Saibe Oktay Özdemir. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019.
- Özer Deniz, Miray. *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bundan Doğan Sorumluluk*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2022.
- Rees, Christopher. "Tomorrow's Privacy: Personal Information As Property." *International Data Privacy Law* 3, no. 4 (2013).
- Ruhi, Ahmet Cemal ve Ruhi, Canan, *Velayet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2017.
- Serozan, Rona. *Medeni Hukuk*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Serozan, Rona. *Çocuk Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.
- Schwartz, Paul M. "Property, Privacy and Personal Data." *Harvard Law Review* 117 (2004): 2078-2110.
- Schwartz, Paul M. "The Computer In German And American Constitutional Law: Towards American Right of Informational Self-Determination." *The American Journal Of Comparative Law* 37 (1989): 675-701. <https://doi.org/10.2307/840221>.
- Schimke, Anna. "Rechtliche Rahmenbedingungen Der Veröffentlichung von Kinderfotos Im Netz Durch Eltern." *Neue Zeitschrift Für Familienrecht*, no. 19 (2019): 851–58.
- Steinberg, Stacey B. "Sharenting: Children's Privacy in the Age of Social Media." *Emory Law Journal*, no. 66 (2017): 839–884.
- Şimşek, Oğuz. *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*. İstanbul: Beta Yayınları, 2008.
- Tekin, Nurullah. "Kişisel Verilerin Korunması İle İlgili Türkiye'deki Kanun Tasarısının Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Işığında Değerlendirilmesi." *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, no. 4 (2014): 222-262.
- Tekinay, Selahattin Sulhi. *Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1992.

Tok, Ozan. “Zamanaşımı Def’inin İleri Sürülmesinin Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı Çerçevesinde Sınırlandırılması.” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 21, no. 1 (2015): 239–260.

Wachter, Sandra. “The GDPR and The Internet Of Things: A Three-Step Transparency Model.” *Law, Innovation And Technology* 10, no. 2 (2018): 266-294. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3130392>.

Yavuz, Can. *Unutulma Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

Yavuz, Can. *İnternetteki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.

Yücedağ, Nafiye. “Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı Ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri.” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* LXXV, no. 2: 765-789.

İNTERNET KAYNAKLARI

www.kazanci.com.tr

<https://kvkk.gov.tr>

<http://www.tdk.gov.tr/>

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
Bknz	: Bakınız
C	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
E	: Esas
E.T	: Erişim Tarihi
KVKK	: Kişisel Verileri Koruma Kanunu
M	: Madde
no.	: Numara
OECD	: İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
RG	: Resmî Gazete
S	: Sayı
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
Tüzük	: Avrupa Birliği Veri Koruma Tüzüğü
V	: Versus (karşı)
Vb	: ve buna benzer
Vd	: ve devamı
VERBİS	: Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi

Yazar Beyanı / Author's Declaration**Mali Destek / Financial Support:**

Yazar(lar), bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayımlanması için herhangi bir finansal destek almadığını/alınmadığını beyan eder. / *The author(s) declare(s) that no financial support was received for the research, authorship, or publication of this study.*

Yazar Katkıları / Authors' Contributions:

Bu çalışma, yazar(lar) tarafından hazırlanmış olup, tüm yazar(lar) çalışmaya asli katkı sağlamış ve makalenin son halini onaylamıştır. / *This study was prepared by the author(s). All author(s) contributed substantially to the work and approved the final version of the manuscript.*

Çıkar Çatışması-Ortak Çıkar / Declaration of Conflict of Interest-Common Interest:

Yazar(lar) tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. / *No conflict of interest or common interest has been declared by the author(s).*

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval:

Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. / *This study does not require ethics committee approval or any special permission.*

Araştırma ve Yayın Etiği / Research and Publication Ethics:

Yazar(lar), çalışmanın tüm süreçlerinde derginin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu, makalenin özgün olduğunu ve intihal yapılmadığını, verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, suç unsuru veya hukuka aykırı yöntem kullanılmadığını, üçüncü kişilerin telif haklarının ihlal edilmediğini, karşılaşılabilecek etik ihlallerde derginin ve editör kurulunun sorumlu olmadığını, ayrıca bu çalışmanın başka bir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan eder. / *The author(s) declare(s) that they have complied with the journal's scientific, ethical, and citation principles throughout all stages of the study; that the manuscript is original and not plagiarized; that no falsification of data has been made; that no unlawful method or material has been used; that no third-party copyrights have been infringed; that the journal and its editorial board bear no responsibility for any potential ethical violations; and that this study has not been submitted to or evaluated in any other academic publication.*